

ఓం శ్రీ వినాయక

శ్రీరస్తు

శుభమస్తు

అవిష్ణుమస్తు

ఆధ్యాత్మిక దర్శన - 2

(ఆధ్యాత్మిక, పుణ్యాచ్ఛిత్ర ధార్మిక విషయముల సంచిక)

సంకలనము, సేకరణ

శ్రీ పాట్టులంబ సూర్యాంగసాగ్రహి

విల్సాంత ఉపాధ్యాయుడు (గణితం)

హిలాపురం - 533 450

సెల్ : 9949891181

ప్రతులు : 1000

ముద్రణ : మార్చి 2016

వెల : రూ. 16-00

ప్రింటర్స్ : శ్రీకాంత్ ప్రింటర్స్
పిలాపురం.

విషయసూచిక

1.	ఆధ్యాత్మిక విషయములు	1-11
2.	పుణ్యక్షేత్రముల విషయములు	12-23
3.	హిందూ - ధార్మిక విషయములు	24-32
4.	సామాజిక - సాంఘిక విషయములు	33-40
5.	సూక్తులు	40-43
6.	ఇతరములు	44-48

వివరములకు

పాక్షులూలి సూర్యప్రసాద్

విక్రాంత ఉపాధ్యాయుడు

శ్రీ వెంకట సూర్యనిలయము, 5-2-8/D,

విద్యుత్ నగర్, Opp. నారాయణ కాలేజి,

పిలాపురం - 533450

(ఆ ముఖ్యము) అభిలాష

భగవంతుడు ప్రసాదించిన ఈ మానవజన్మతో సమాజాన్ని చైతన్యపరచి పదిమందికి స్వార్థిదాయకమై జీవితాన్ని ప్రసాదించాలనే దివ్య సంకల్పముతో కొందరు ఉంటారు. ఆ లెక్కలలో శ్రీ పొక్కలూరి సూర్యప్రసాద్ గారు లెక్కల మనిషి సజ్జన సాంగత్యముతో ఆధ్యాత్మిక విషయాలను భక్త జనానీక జీవనాదిలో కలిసేలా కృషి చేసిన మరియు అక్షర రూపం కల్పించిన మహామనీషి. హృదయపావనత్వం కలిగిన ఏరు ఉరుకులు, పరుగుల ప్రపంచంలో పరమపదానికి రాజమార్గపీలు వేసిన అస్త్రేయ సంపన్ములు. సార్వత్రిక ఆర్ఘ్యధర్మపరాయణులు. ఆశ్రమ ధర్మాలను చక్కగా పాటిస్తూ విధి నిర్వహణలో మేటి గణితోపాధ్యాయులు అనిపించుకొని పదవీ విరమణ తరువాత తన కాలాన్ని ధనాన్ని, దేహాన్ని తీర్థయాత్రలకు వినియోగించి తద్వారా కలిగిన దివ్యానుభూతితో దర్శనీయ స్ఫురితాలకు అక్షరరూపం కల్పించిన మహానీయుడు.

ఇతని ఆధ్యాత్మిక దర్శినులు భక్తజనకోటికి మార్గదర్శకాలు. ఆ కరదీపికతో పుణ్యస్ఫురులను దర్శించి పునీతులమవ్వాలనే తపన కలిగించిన దైవారాధకులు. సామాన్య భక్తకోటికే కాక ధిషణా పాండిత్యము కలిగిన అనేకానేక ఆధ్యాత్మిక రచనలు చేసిన వారిని కూడా అబ్బుర పరచి విషయాన్ని అందించిన గొప్ప సంకలన కర్తలు. ఏరి పరమము వలన ఆయుస్ఫురులను దర్శించి విశేషాలను తెలుసుకోవాలనే తపన మనలో కలిగించిన మహాత్ముడు.

విదుషీమణి శ్రీమతి శేషమణిగారి అనుకూల దాంపత్యముతో జీవితాలను పండించుకొనుటకు, పండింపజేయుటకు ఆధ్యాత్మిక దర్శిని-2లో వారిచ్చిన సమాచారము అనితరసాధ్యము. వారి లేఖిని నుండి మరిన్ని ఆధ్యాత్మిక సంకలనములు స్వతంత్ర రచనలు వెలువడాలనీ కాంక్షిస్తూ వారికి పరబ్రహ్మ సకల సౌభాగ్య, ఆయురారోగ్య సంపదమును అందివ్వాలనీ నా అభిలాష.

ది. 04-02-2016

ఇట్లు

సామర్థకోటు.

అప్పుల రవికుమార్

గ్రేడ్-1 విశ్రాంత తెలుగు పండితులు

ముందుమాటు (స్వపులచయము)

ఓం శ్రీరామ

ఓం శ్రీ ఎనాయక

ఓం శ్రీ సాయిరాం

స్వపులచయము ఆధ్యాత్మిక దర్శని 1వ భాగములో తెలియజేయుట జరిగినది.

యా రెండవ భాగము ముద్రించుటకు ముఖ్యముగా మా యిద్దరు పిల్లలు వారి కుటుంబ సభ్యుల ప్రోత్సాహముతో మరియు నా శ్రేయోభిలాషులు, హితులు, స్నేహితులు, అభిమానముతో, అందరి కోరిక మేరకు ఎలాగైనా ముద్రించవలెనని సదాశయముతో సిద్ధపడినాను. మొదటి భాగమును పారకమహాశయులందరు ఆదరాభిమానములతో నన్ను ఆశీర్వదించి, అభినందనలు తెలియజేసినారు. వారందరకు నేను చాలా బుఱపడియున్నాను. సదా శతాధికవందనములు.

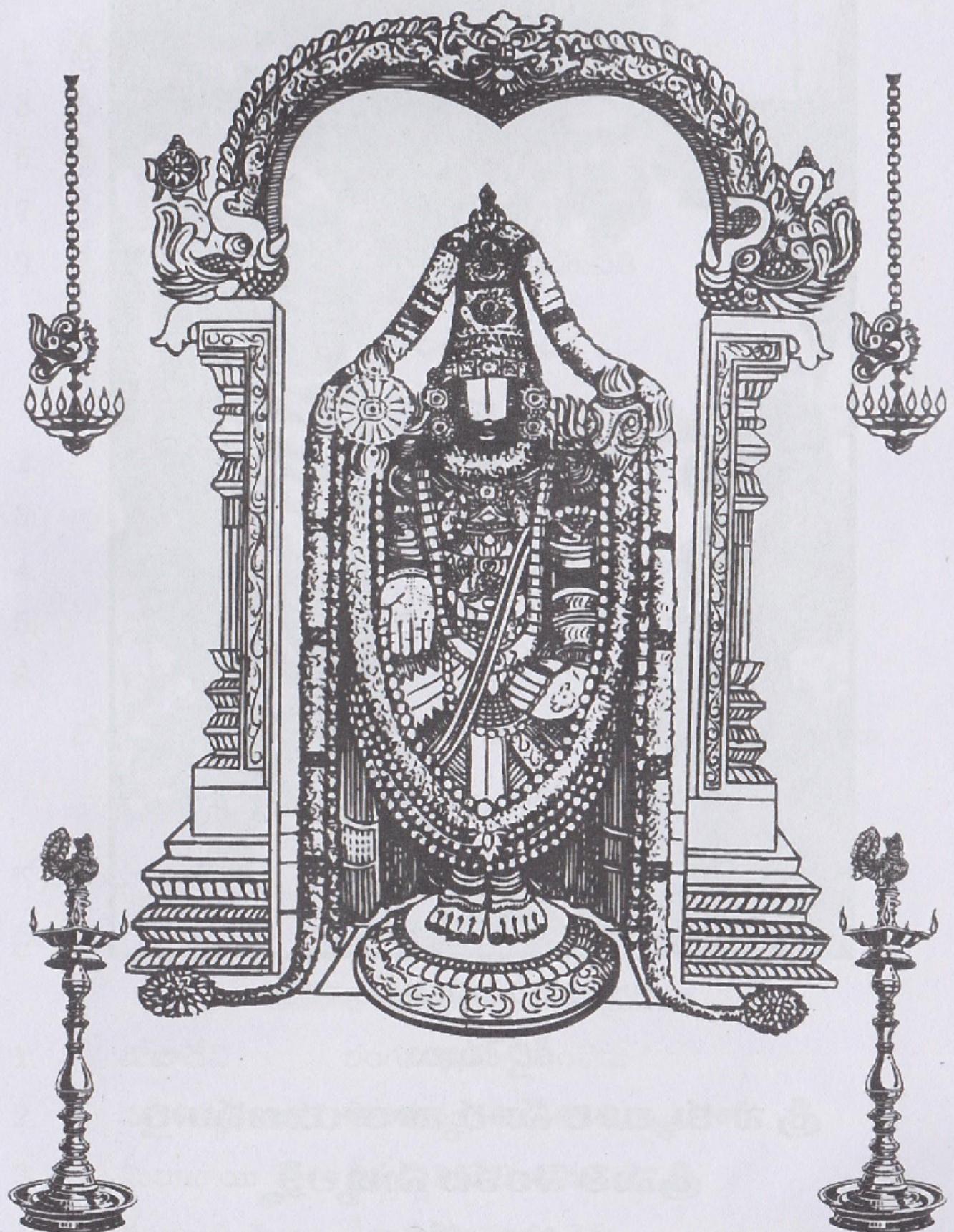
యా రెండో భాగములో నాకు సహకరించిన వారు చించంద్రాభట్ల రఘురామశర్మ (మేనల్లుడు), మా సోదర సమానులు, చిరకాల మిత్రులు శ్రీ అప్పల రవికుమార్ గారు, సామర్లకోటు, (గ్రేడ్-1 తెలుగు విత్రాంత ఉపాధ్యాయులు) మరియు సరస్వతీ పుత్రులు శ్రీ వారణాసి కామేశ్వర శర్మగారు, సలహాలు, సూచనలు అందించినారు. వారందరకు ధన్యవాదములు.

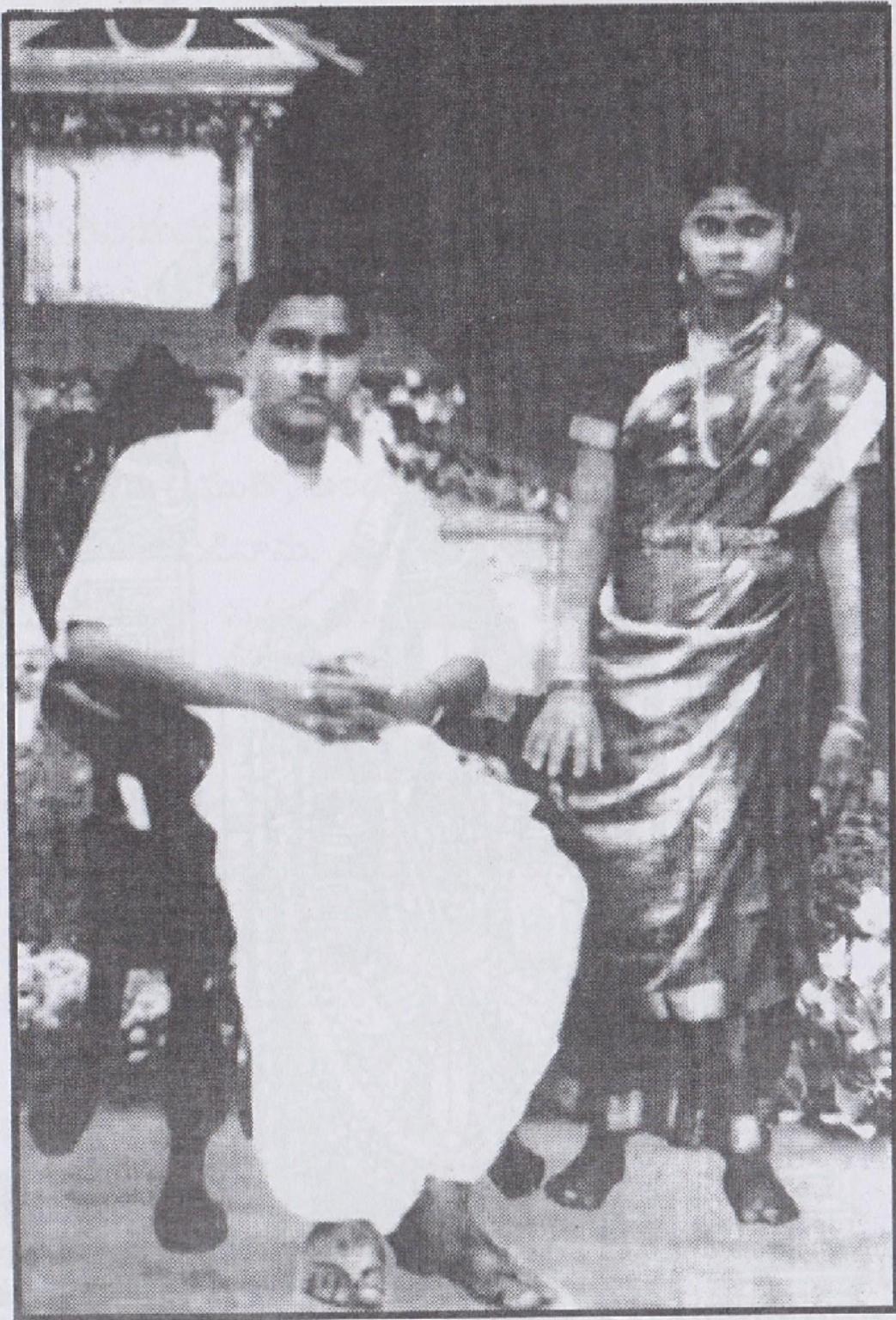
యిందులో సుమారుగా ఒక వంద విషయముల సేకరణ చేసియున్నాను. యా సేకరణలోని విషయాలలో తేడాలు తప్పు ఒప్పులు ఉన్న సహృదయంతో తెలియజేయగలరని ఆశిస్తున్నాను. మా ఇలవేల్పు, ఆరాధ్య దైవము శ్రీ వెంకటేశ్వరుడు, శ్రీ సూర్యనారాయణ మూర్తి దయతో, సదాసాయినాథుని కృపతో సేకరణ జరిగింది.

యా ఆధ్యాత్మిక దర్శని రెండో భాగములో పితాపురం గ్రామ చరిత్ర కొంచెము, ముఖ్యమైన వ్యక్తులను తెలియజేయడం జరిగింది. పారకులు యా రెండోభాగంను సహృదయంతో ఆదరించగలరని ఆశిస్తున్నాను.

పాక్షలూరి సూర్యప్రసాద్

విత్రాంత ఉపాధ్యాయుడు (గణితం)

జననీ జనకులు

కీర్తిశేషులు

శ్రీ పాక్షిలూరి సూర్యనారాయణమార్

శ్రీమతి వెంకట సుబ్బలక్ష్మి

నామర్దకోటు

ఆధ్యాత్మిక విషయములు

శ్రీ వినాయక నామములు (పేర్లు)

1. శ్రీ బాలగణపతి	2. శ్రీ ద్విజ గణపతి
3. శ్రీ వరగణపతి	4. శ్రీ బుణవిమోచక గణపతి
5. శ్రీ సంకట హర గణపతి	6. శ్రీ హేరంభ గణపతి
7. శ్రీ లక్ష్మీ గణపతి	8. శ్రీ మహాగణపతి
9. శ్రీ యోగ గణపతి	10. శ్రీ వీరగణపతి

ఆలయములు

1. రామాలయంలో హనుమంతుడు ఎదురుగా
2. విష్ణులయములో గరుక్కమంతుడు ఎదురుగా
3. శివాలయంలో నందీశ్వరుడు ఎదురుగా
4. కృష్ణలయములో గరుక్కత్వంతుడు ఎదురుగా
5. వెంకటేశ్వర ఆలయంలో గరుడుడు ఎదురుగా
6. అన్ని ఆలయములలో ధ్వజస్థంభము ఎదురుగా

నోట : దేవాలయ గోపురములపై కలశములు, ధ్వజము ఉంటాయి.

ధనుర్మసంలో గొబ్బిళ్ళల్లో అంతరార్థం

గోపాలుడు	గోవర్ధనగిరి	గోవులు
దైవము	రక్షణ	ఆహారము

మహిళా భక్తులు - విశేషములు

1. గోదాదేవి రంగనాధుని సేవించెను
2. సతీసక్కుబాయి పాండురంగని సేవించెను
3. మీరాబాయి శ్రీకృష్ణుని సేవించెను
4. కవయిత్రి మొల్ల శ్రీరాముని పూజించెను.
5. పోతన దమ్మక్క శ్రీరాముని సేవించెను.

6. శబరి శ్రీరాముని సేవించెను.
7. వెంగమాంబ వెంకటేశ్వరుని సేవించెను. (1730- 1817)
8. తిరుపతమ్మ వెంకటేశ్వరుని భక్తురాలు.
9. బీబీనాంచార్ వెంకటేశ్వరుని భక్తురాలు.
10. రంగాజమ్మ శ్రీకృష్ణుని సేవించెను.
11. బృంద (తులసి) లక్ష్మీనారాయణుని సేవించెను.

జస్తువుత్తాంతము

1. అదితి - దేవతల తల్లి
2. దితి - రాక్షసుల తల్లి
3. సురభి - గోవుల తల్లి
4. వినత - గరుడుత్వంతుని తల్లి
5. కట్టువ - నాగుల తల్లి
6. యోజనగంధి - వ్యాసుని తల్లి

రామరాజ్యము - శ్రీరాముని ఆస్తానములో మంత్రములు

1. సుమంతుడు (దశరథుని కాలము నుండి ఉన్నాడు).
2. విజయుడు
3. జయంతుడు
4. ధర్మపాలకుడు
5. ఘుష్టికుడు
6. రాష్ట్రసాధకుడు
7. సిద్ధార్థుడు
8. అశోకుడు

సర్వజాతులు

1. కుహక
2. తక్కక
3. సుషేణ
4. కాళీయాదులు

దేవతల ఆయుధములు- వరైరా

1. విష్ణువు - 1. పాంచజన్యం, 2. సుదర్శనం, 3. శంఖం, 4. చక్రం
2. శ్రీరాముడు ధనుస్సు - కోదండం
3. అర్జునుడి ధనుస్సు - గాండీవం
4. నారదునివీణ - మహాతి

5. రఃశ్వరుడు - త్రిశూలం
6. అర్పనుడి శంఖం - దేవదత్తం.

దశాహతారముల విశేషం

1. మత్స్యావతారం - సోమకాశుర సంహారం, వేదాలను తెచ్చుట
2. కూర్మావతారం - దేవదానవుల అమృత మథనం, సముద్రం నుండి అమృతం, గరజం, లక్ష్మీ మొయి॥ వెలువడుట
3. వరాహావతారం - హిరణ్యకుమారుని సంహారం - భూమిని సముద్రం నుండి పైకి తెచ్చుట.
4. నరసింహావతారం - హిరణ్యకశిష్టుని సంహారం, ప్రహ్లాదుని రక్షించుట
5. వామనావతారం - బలి చక్రవర్తిని పాతాళానికి పంపుట, విష్ణుపాదముల నుండి గంగాదేవి పుట్టుక
6. పరశురామావతారం - కార్తవీర్యార్జుని సంహారం, తండ్రి ఆజ్ఞను పాలించుట, తల్లి కోరిక నెరవేర్చుట, పూర్తి నరుడుగా ఉండును. భూభారం తగ్గించుట.
7. రామావతారం - రావణసంహారం - రామరాజ్యపాలన, ధర్మస్థాపన.
8. బుద్ధావతారం - పౌపాత్ముల శిక్షణ, ధర్మస్థాపన, శిష్టరక్షణ
9. బలరామావతారం - రాక్షససంహారం-కురుక్షేత్రసంగ్రామం (కృష్ణావతారం) -కంససంహారం - భగవద్గీత ఉపదేశము
10. కల్యాణావతారం - అధర్మమును జయించి - ధర్మస్థాపన అవతార సమాప్తి.

పురాణముల వివరణ

1. శ్రీమద్ రామాయణం - త్రైతాయుగం - వాల్మీకి సంస్కృతంలో ప్రాసినాడు. మొత్తం 500 సర్గాలు, 24000 శ్లోకాలు, తెలుగులోనికి చాలామంది అనువదించినారు.
2. శ్రీ మహాభారతం - ద్వాపాయుగం - వ్యాసుడు సంస్కృతంలో ప్రాసినాడు. మొత్తం 18 పర్వములు. తెలుగులో నన్నయ్య 2 1/2 పర్వములు, ఎట్రన సగం పర్వము తిక్కన 15 పర్వములు అనువదించినారు.

3. శ్రీమద్ భాగవతం - ద్వాపేరయుగం - వ్యాసుడు సంస్కృతములో ప్రాసినాడు.
12 స్కూండములు , 18000 శ్లోకాలు.
4. వేదములు-నాలుగు, పురాణములు, ఉపనిషత్తులు -18, బ్రహ్మసూత్రములు,
దేవీభాగవతము చాలామంది కవులు తెలుగులోనికి తునువదించినారు.
5. భగవద్గీత - గీతోపదేశము - 725 శ్లోకములు

దశరథుని కుమారుల కుటుంబ ఏశేషములు

1. శ్రీరాముడు - సీత (లేదా) జానకి (లేదా) భూజాత - జనకుని కుమారై,
కుశలవులు యిద్దరు కుమారులు.
2. లక్ష్మీణుడు - ఊర్మిళ - అంగదుడు, చంద్రకాంతుడు కుమారులు
3. భరతుడు - మాండవి - తక్కుడు, పుష్పరుడు కుమారులు
4. శత్రుఘ్నుడు - ప్రశ్నతీర్థి - సుబాహుడు, శత్రుఘ్నాతు కుమారులు
నోట : జనకుని సోదరుని కుమారైలు 3,4 వారు.

ఉత్తర రామాయణ ఏషయములు

రాజ్యములు

కుశుడు - కోసలరాజ్యం,	లవుడు - ఉత్తర కోసల
అంగదుడు - అంగదీయనగరం,	చంద్రకాంతుడు - చంద్రకాంత నగరం
తక్కుడు - తక్కుశిల,	పుష్పరుడు - పుష్పరావతి
సుబాహుడు - మధురాపురం	శత్రుఘ్నాతు - విదిశాపురం

ఆశ్వారులు (12)

1. మధురకవి ఆశ్వరు
2. తొండరడిప్పాడి ఆశ్వరు
3. నమ్మాశ్వరు
4. పాయ్యగై ఆశ్వరు
5. పూదత్తాశ్వరు
6. పేయాశ్వరు
7. తిరుమళిశై ఆశ్వరు
8. పెరియాశ్వరు
9. కులశేఖరాశ్వరు
10. తిరుప్పాన్ ఆశ్వరు
11. తిరుమంగై ఆశ్వరు
12. అనంతాశ్వరు

“అండాక్” ఆదవాళ్లలో ఆజ్ఞార్

3,9,12 లు ప్రముఖులు. వీరు పాశురములు రచించి పొడినారు.

నవవిధ భక్తి

శ్రీ విష్ణుగాధచే ముక్తి పొందినవారు.

పరీక్షితు - శ్రవణముచే	శుకుడు - కీర్తనచే
ప్రహ్లదుడు - స్వరణంచే	లక్ష్మీదేవి-పాదసేవచే
పృథుచక్రవర్తి-పూజలచే	అక్రూరుడు - అభివందనముచే
హనుమంతుడు - దాస్యముచే	అర్బునుడు-సఖ్యముచే
బలిచక్రవర్తి-ఆత్మసనమర్పణచే	కృతార్థులైనారు

శ్రీకృష్ణని గుణ గణములు (భాగవతం)

1. సత్యము	2. శౌచము	3. దయ
4. క్షమ	5. త్యాగము	6. సంతోషము
7. ఆర్జువము	8. శాంతి	9. దాంతి
10. తపస్సు	11. సమత్యము	12. ఓరిమి
13. వైరాగ్యము	14. పాండిత్యము	15. జ్ఞానము
16. బశ్వర్యము	17. శార్యము	18. తేజస్సు
19. బలము	20. స్మృతి	21. స్వతంత్ర్యము
22. కాంతి	23. ఘైర్యము	24. మార్ఘవము
25. ప్రాగల్భ్యము	26. వినయము	27. శీలము
28. ప్రాణశక్తి	29. శరీరశక్తి	30. జ్ఞానము
31. గాంభీర్యము	32. సైర్యము	33. ఆస్తికత్యము
34. కీర్తి	35. మానము	36. నిరహంకారము
37. బ్రహ్మాణ్యత	38. శరణ్యత	

శ్రీ భగవతంలో బ్రహ్మస్మితి - పదములు (10)

1. మహాతత్త్వము	2. అహంకారతత్త్వము
3. భూతస్మితి	4. ఇంద్రియస్మితి
5. దేవతాస్మితి	6. తామససర్దా
7. స్థావరస్మితి	8. తిర్యక్కులు
9. మానవులు	10. దేవదానవులు

ఏకాదశ రుద్రులు - భార్యలు

1. మన్యవు - ధీ	2. మనువు - వృత్తి
3. మహాకాలుడు - ఉశన	4. మహాత్తు - ఉమ
5. శివ - నియుత్తీ	6. బుతధ్వజ - సర్పి
7. ఉరురేతస్మూ - ఇళ	8. భవ - అంబిక
9. కాల - ఇరావత	10. వామదేవ - సుధ
11. ధృతప్రత - దీక్ష	

దేవతలు - పత్నులు

1. స్వాహాదేవి - అగ్ని	2. స్వధాదేవి - పితృదేవతలు
3. దక్షిణాదేవి - యజ్ఞపత్ని	4. స్వస్తి - వాయు
5. పుష్టి - గణపతి	6. తుష్టి - అనంత
7. సంపత్తి - ఈశాన	8. ధృతి - కపిల
9. దయాదేవి - మోహపత్ని	10. ప్రతిష్ఠాదేవి - పుణ్యపత్ని
11. కీర్తి - సుకర్మ	12. క్రియాదేవి - ఉద్యోగపత్ని
13. మిద్యాదేవి - అదర్మ	14. రోహిణి - చంద్రుడు
15. సంజ్ఞ - సూర్యుడు	16. శతరూపాదేవి - మనుపత్ని
17. శచీదేవి - ఇంద్రుడు	18. సతీదేవి - సత్య

- 19. తారాదేవి - బృహస్పతి
- 20. అరుంధతి - వశిష్ఠుడు
- 21. అహల్య - గౌతముడు
- 22. అనసూయ - ఆత్రీ
- 23. దేవహతి - దక్షుడు
- 24. వింద్యావళి - బలిభార్య
- 25. ఖ్యాతి - భృగుమహర్షి

తిథి ప్రకారము దేవి పూజలలో ఉపయోగించే ప్రసాదాలు, దానాలు

1. పాంచమి - నెయ్యి నివేదన	2. విదియ - చక్కెర నివేదన
3. తదియ - పాలు నివేదన	4. చవితి - పిండి వంటలు
5. పంచమి - అరటిపళ్ళు	6. షష్ఠి - తేనె నివేదన
7. సప్తమి - బెల్లం నివేదన	8. ఆష్టమి - కొబ్బరికాయలు
9. నవమి - పేలాలు నివేదన	10. దశమి - నల్లటి నువ్వులు
11. ఏకాదశి - పెరుగు	12. ద్వాదశి - అటుకులు
13. త్రయోదశి - శనగపప్పు	14. చతుర్దశి - పెరుగులోపేలపిండి
15. పొర్పాదమి - పాయసం నివేదన	

నోట : నెయ్యి, చక్కెర, పాలు, అభిషేకములు చేయవచ్చును.

నివేదన చేయవచ్చును. దానము యివ్వవలెను.

గంగా, గోదావరి హరతులు (7)

- 1. ఏక హరతి
- 2. నాగహరతి (సర్వ) హరతి)
- 3. నంది హరతి
- 4. రుద్ర హరతి
- 5. కుంభ హరతి
- 6. నక్కత్ర హరతి
- 7. కర్మార హరతి

(సింహ హరతి, నేత్ర హరతి, పంచ హరతి, వృక్ష హరతి, బిల్వ హరతి)

నోట : ప్రతీ రోజు గంగానదికి, గోదావరి నదికి, కార్తీక మాసంలో కోటి దీపాత్మవంలో యా 7 రకముల హరతులు యిస్తారు. గోదావరికి ప్రతీరోజు 12 రకముల హరతులు యిస్తారు.

కార్తీక మాసంలో చేయవలసినవి

1. స్నానం (తెల్లవారురూపును)
2. దీపం వెలిగించుట, దీప దానం చేయుట
3. దానములు చేయుట
4. కార్తీక నక్తాలు (సాయంత్రం వరకు ఉపవాసాలు చేయుట)
5. కార్తీక పురాణ పరమం లేక శ్రవణం
6. శివార్ఘనం (ఉదయం లేక సాయంత్రం)
7. ఉసిరి చెట్టు దగ్గర వన భోజనాలు

అగ్ని ఉండ్చవించే ప్రదేశాలు

1. చెట్ల నుండి భూమ్యాగ్ని, రెండు క్రరుల రాపిడితో వైదిక అగ్ని
2. సముద్రంలో నుండి భద్రభాగ్ని
3. హృదయంలో జరరాగ్ని
4. ఆకాశంలో నుండి సూర్యుని ద్వారా దివ్యాగ్ని (సోలార్)
5. నీరు ఇంధనంగా మొరుపుల నుండి అగ్ని

బదరీ నారాయణుడు

యిది విష్ణుమూర్తి 4వ అవతారం, బదరీలోని నరనారాయణుల తల్లిదండ్రులు
తండ్రి - దర్శుడు, తల్లి - మూర్తి (దక్కుని కుమారె)
జగన్నాథుని స్నాన సంధ్యలు - రామేశ్వరంలో
అల్పహం - బదరీనాథులో
భోజనం - పూరిలో

రాత్రి విశ్రాంతి - ద్వారకలో యివే అసలుచార్ధామ్లు.

మహాన్యాసం - మహాసంకల్పం - సంకల్పం

మహాన్యాసం రుద్రాభిషేకం లేక ఏ అబిషేకమునకు ముందుగా చేయు క్రియ.
అనగా మంత్రపూర్వకముగా మనస్సు, ఆత్మ, శరీరము బాహ్య అంగములును

పవిత్రమైనవిగా చేసి ఆ పరమేశ్వరుని సేవకు (రుద్రాభిషేకమునకు) సిద్ధము కావలెను. దానినే అంగన్యాసము, కరన్యాసము అందురు. యివి మహాన్యాసములో భాగములు. సంకల్పపూర్వకముగా మహేశ్వరుని ధ్యానము చేయుచు మనలో అంతర్మాగమైన ఈశ్వరుని ఆరాధించవలెను. ప్రతీ జీవిలోను పరమేశ్వరుడు కొలువై ఉంటాడు. నమకం, చమకం, పురుషసూక్తం, శ్రీ సూక్తంలతో కలిసి అభిషేకం చేయాలి.

మహా సంకల్పము అనగా కళ్యాణ సమయములలోను యాగములు, ప్రతిష్టలు, పోశామములు, యజ్ఞములు ప్రారంభసమయములో, బుత్సిక్షులు పై 7 లోకములలోని క్రింది 7 లోకములలోని దేవతలు, బుషులు, గందర్మలు, యక్షులు, కిన్నెరులు, కింపురుషులు, రాజులు, చక్రవర్తులు, సామంతులు, నాగలోకంలోని ప్రముఖులు, దైత్యులు, అష్ట దిక్షాలకులు మొదలైన వారిని అందరిని మంత్ర పూర్వకముగా ముందుగా ఆహ్వానించుటనే మహాసంకల్పం అందురు.

సంకల్పంలోని విషయాలు

1. కల్పం - శ్వేత వరాహ కల్పం (2వది)
2. మన్యంతరం - వైవస్వత (7వది)
3. యుగం - కలియుగం (4వది)
4. పాదం - ప్రథమ పాదం (1వది)
5. దీపం - జంబూదీపం (1వది)
6. వర్షలు - భరతవర్షే (7వది)
7. ఖండము - భరతఖండే (దేశము)
8. ప్రదేశము - (మేరు పర్వతమునకు) -దక్షిణ దిగ్ంగే
9. దిక్షులు (శ్రీశైలమునకు) - ఈశాంక్య ప్రదేశే
10. స్థలము - నివసించే ప్రదేశము - గంగా, గోదావరి నదుల మధ్యే

11. ప్రాంతము	12. క్షేత్రము
13. నివాసము (సంకల్పంచేసే వారి ప్రదేశము)	
14. తెలుగు సంవత్సరము - శ్రీ మన్మథనామ సంవత్సరే	
15. ఆయనం - ఉత్తర / దక్షిణాయనం	
16. బుతువులు - (ఆరింటిలో ఏదో ఒకటి)	
17. మాసములు - తెలుగు మాసము	
18. పక్షము - శుక్ల /కృష్ణ	
19. తిథి - ఆరోజు తిథి	20 వారము
21. నక్షత్రం	22. గోత్రం (ప్రవర)
23. వేద /శాఖ	24. పేరు : .....

పరమాత్మ తత్వము

గురుః బ్రహ్మ గురుః విష్ణో గురుర్ దేవో మహేశ్వర
 గురుః సాక్షాత్ పరబ్రహ్మ తస్మై శ్రీ గురవే నమః
 దీనిలో బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరులు గురువులైననూ వారందరికన్నా సాక్షాత్
 పరమాత్మ తత్వమైన పరబ్రహ్మ అచట గురువు. అనగా గురువు యిచట
 ప్రీతి కాదు, పురుషుడు కాదు. ఆత్మయే గురువు. అది పరమాత్మ నుండి వచ్చినది.
 అదే పరబ్రహ్మ స్వరూపము.

ఒకసారి వశిష్ఠ మహార్షికి ఎవరు అసలైన గురువు అనే సందేహము
 కలిగినది. సందేహ నివృత్తి కొరకు పరమేశ్వరుని వద్దకు వెళ్ళినాడు.
 పరమేశ్వరుడు పరబ్రహ్మ తత్వమును విశదీకరించి గురువులకే గురువు పరమాత్మ
 అని తెలియజేసినాడు. యూ విషయం వశిష్ఠ గీత అనే పుస్తకంలో ఉంది.

తల్లిదండ్రుల సేవలలో తలంబన శృంగారుత్తులు - ముహసిపురుషులు - కుమారులు

ప.సి.ఓ.	పేరు	ఐపలకి	(ఎండుకు) కొరణం	గ్రంథం
1.	లోపణ కుమారుడు	తల్లిదండ్రులనేనవ	కావడిలో మోసుకొని తీర్చయాతలు చేయించుట	రామాయణం
2.	లీరాముడు	తండ్రి ఆజ్ఞ పొటించుట	అరణ్యములకు వెళ్ళట	రామాయణం
3.	గరుక్కతల్లితుడు	తల్లి దాన్యం	అమృతం తెచ్చి యిచ్చుట	భాగవతం
4.	పురూరవుడు	తండ్రి యయాతి కోరిక	యవ్వనం యిచ్చుట	భారతం
5.	ధర్మవ్యాధుడు	తల్లిదండ్రుల నేనవ	నిరంతర సేవ	భారతం
6.	భీష్ముడు	తండ్రి కొరకు	బ్రహ్మాచారిగానే	భారతం
7.	రావణాసురుడు	తల్లికోరిక తీర్చుట	ఉంటుని ప్రతిజ్ఞ	గోకురచరిత్ర
8.	ప్రపురాఖ్యాదు	తల్లిదండ్రుల నేనవ	నిరంతర సేవ	మనుచరిత్ర
9.	శంకర్ భగవత్పోదులు	తల్లి కోరిక	సనాయ్స దీక్షలో కూడ	శంకరవిజయం
10.	పరశురాముడు	తల్లిదండ్రులకు జరిగిన	తల్లికి అంత్య క్రియలు	తల్లికి అంత్య క్రియలు
11.	భగీరథుడు	తల్లిదండ్రులనుము	రాజవంశ నిర్వాలనము	భారతం
12.	వుండురీకుడు	ఆపచారము	అపచారము	గంగను భూమికి తెచ్చుట
		పీత్రుడేవతల ముక్కె	జ్ఞానోదయమైనప్పుడు	భారతం
		తల్లిదండ్రుల నేనవ	పొండురంగముప్పు	పొండురంగముప్పు

2. పుణ్యకేత్రముల విషయములు

ఆ మరియు క అక్షరములతో ఉన్న పుణ్యకేత్రములు (భారతదేశములో)

1. అయినవిల్లి	వినాయకుడు	తూ॥గో॥జిల్లా
2. అన్నవరం	సత్యన్నారాయణస్వామి	తూ॥గో॥జిల్లా
3. అప్పనపల్లి	బాలాజి	తూ॥గో॥జిల్లా
4. అంతర్వేది	నరసింహస్వామి	తూ॥గో॥జిల్లా
5. అలంపురం	జోగులాంబ	మహాబూబ్ నగర్జిల్లా
6. అపోశాఖిలం	నరసింహస్వామి	కర్నూలుజిల్లా
7. అరసవిల్లి	సూర్యన్నారాయణమూర్తి	శ్రీకాకుళం
8. అమరావతి	అమరేశ్వరుడు	గుంటూరుజిల్లా
9. అయోధ్య	రామజన్మభూమి	ఉత్తరప్రదేశ్
10. అక్కలకోట	దత్తపీరం	మహారాష్ట్ర
11. అమృతసర్	బంగారు దేవాలయం	పంజాబ్
12. అజ్యోతిష్ఠ	బ్రహ్మగుడి, దర్శా	రాజస్థాన్
సమీపంలో	(పుష్టివర్ణం)	
13. అమర్కంటక్ శివాలయం, దేవీ ఆలయం		మధ్యప్రదేశ్
14. ఆదుర్రు	బౌద్ధారామం	తూ॥గో॥జిల్లా
1. కడలి - తూ.గో.జిల్లా	2. కుండలేశ్వరం - తూ.గో.జిల్లా	
3. కోటిపల్లి - తూ.గో.జిల్లా	4. కోరుకొండ - తూ.గో.జిల్లా	
5. కదిరి - అనంతపురం జిల్లా	6. కాణిపాకం - చిత్తూరు జిల్లా	
7. కాళహస్తి - చిత్తూరు జిల్లా	8. కాళేశ్వరం - కరీంనగర్ జిల్లా	
9. కోటపుకొండ - గుంటూరు జిల్లా	10. శ్రీకూర్కుం - శ్రీకాకుళం జిల్లా	
11. కంచి - తమిళనాడు	12. కుంభకోణం - తమిళనాడు	
13. కన్యాకుమారి - తమిళనాడు	14. కుకిసుబ్రహ్మణ్యం - కర్నాటక	

15. కురువపురం - కర్ణాటక	16. కాశీ - ఉత్తరప్రదేశ్
17. కురుక్షేత్రం - హర్యానా	18. కొల్హాపూర్ - మహారాష్ట్ర
19. కోణార్క - ఒరిస్సా	20. కేదార్నాథ్ - ఉత్తరాంచల్

నోట : అ, క అక్షరముల పుణ్య క్షేత్రములే ఎక్కువగా ఉండును.

గ్రామదేవతలు (108) ముఖ్యమైనవి

ప్రసిద్ధి చెందిన గ్రామ దేవతలు

1. పెద్దాపురం	తూ.గో.జిల్లా	మరిదమ్మ
2. కాండ్రుకోటు	తూ.గో.జిల్లా	సూకాలమ్మ
3. అనకాపల్లి	విశాఖజిల్లా	సూకాలమ్మ
4. విశాఖపట్టం	విశాఖజిల్లా	కనకమహాలక్ష్మీ
5. భీమవరం	ప.గో.జిల్లా	మామూళ్యమ్మ
6. నిడదవోలు	ప.గో.జిల్లా	కోటుసత్తమ్మ
7. విజయనగరం	విజయనగరం జిల్లా	పైదితల్లమ్మ
8. బనగాలపల్లి	కర్నూలు జిల్లా	పోలేరమ్మ
9. లోవకొత్తరు	తూ.గో.జిల్లా	తలుపులమ్మ
10. వరంగల్	వరంగల్ జిల్లా	భద్రకాళి
11. మేడారం	వరంగల్ జిల్లా	సమ్మక్క-సారక్క
12. అనపర్తి దగ్గర	తూ.గో.జిల్లా	పీరుళ్యమ్మ
13. సాలూరు (శంబర) విజయనగరం జిల్లా		పోలమాంబ

నోట : యూ దేవాలయములలో గ్రామదేవతలకు ఎదురుగా పోతురాజు ఉండును.

ప్రముఖ దేవాలయములు

1. రత్నగిరి	అన్నవరం	ఆంధ్ర	తూ.గో.జిల్లా
2. వరాహగిరి	సింహచలం	ఆంధ్ర	విశాఖ జిల్లా
3. వెంకటగిరి	తిరుమల	ఆంధ్ర	చిత్తరు జిల్లా
4. సింహగిరి	అహంకిలం	ఆంధ్ర	కర్నూలు

5. ఇంద్రకీలాది	విజయవాడ	ఆంధ్ర	కృష్ణ జిల్లా
6. శ్రీ పర్వతం	శ్రీశైలం	ఆంధ్ర	కర్నూలు
7. భద్రగిరి	భద్రాచలం	తెలంగాణా	ఖమ్మం
8. యాదగిరి	యాదగిరిగుట్ట	తెలంగాణా	నల్గొండ
9. శబరిగిరి	శబరిమల	కేరళ	-
10. హిమగిరి	కేదారనాథ్	ఉత్తరాంచల్	-
11. హిమగిరి	బద్రినాథ్	ఉత్తరాంచల్	-
12. కైలాసగిరి	మానససరోవర్	నేపాల్ మీదుగా టిబెట్	

ప్రత్యేకత కలిగిన ఆలయాలు

1. అతి పెద్దవినాయకుడు, పెరుగుతూ ఉంటాడు. బిక్కవోలు - తూ.గో.జిల్లా	
2. కళ్యాణం లేని, సుబ్రహ్మణ్యశ్వరుడు.	బిక్కవోలు-తూ.గో.జిల్లా
3. పార్వతీదేవి లేని, శివుని కొండ	కోటప్పకొండ-గుంటూరు జిల్లా
4. రెండు ధ్వజస్థంభములు గల గుడి	శ్రీకూర్మం - శ్రీకాకుళం జిల్లా
5. ఒకే పానవట్టం మీద రెండు శివలింగాలు, కాళేశ్వరం - కరీంనగర్ జిల్లా	
6. తల క్రిందులుగా ఈశ్వరుడు.	యనమలకుదురు-ప.గో.జిల్లా
7. రంగుమారే, శివలింగం.	పాలకొల్లు - ప.గో.జిల్లా
8. గుడిలేని దేవత, కనకమహాలక్ష్మి	విశాఖపట్నం - విశాఖ జిల్లా
9. 1 నెల మాత్రం దర్శనం గల గుడి.	సత్తరామేశ్వరం- ప.గో.జిల్లా.
10. పావురం ఆకారంలోని ఈశ్వరుడు	కడలి - తూ.గో.జిల్లా.
11. 3 నెలలు మాత్రమే కనబడు శివాలయం.	సంగమేశ్వరం - కర్నూలు.
12. గుడిలేని శనీశ్వరుడు	శనిసింగనాపూర్ - మహారాష్ట్ర
13. వల్లి, దేవసేన లేని కొండ	ఘజని - తమిళనాడు
14. ఎదిగే ఈశ్వర లింగం (తిలభాండేశ్వర్)	కాశి - ఉత్తర ప్రదేశ్
15. దారు విగ్రహములు (మార్పుచేస్తారు)	పూరి- ఒరిస్సా

16. ఆరుబయట పడుకొని ఉన్న ఈశ్వరుడు బొమ్మ (నీలకంఠేశ్వరుడు)
ఖాట్టుండ్ - నేపాల్
17. 6 నెలలు మాత్రమే దర్శనం కలిగిన దేవాలయాలు
బద్రినాథ్, కేధార్నాద్, గంగోత్రి, యమునోత్రి - ఉత్తరాంచల్
18. ఒకే విగ్రహంలో ముందు వెనుకల మగ, ఆడ కలిగిన విగ్రహాలు.
ర్యాలి - ఆంధ్ర -తూ.గో.జిల్లా.
19. కొప్పు కలిగిన ఈశ్వరుడు పలివెల - తూ.గో.జిల్లా
20. ఒకే విగ్రహంలో పార్వతీ పరమేశ్వరులు యాగంటి- కర్మాలు జిల్లా

పీటికాపురం (పిరాపురం) లోని దేవాలయాలు

1. వినాయకుడు జైగణేష్వ ఆలయం కోటగుమ్మం సెంటర్లో ఉంది.
  2. పాదగయ ఉమా రాజరాజేశ్వరి సహిత కుక్కటేశ్వరుడు.
త్రిగయలలో ఒకటి.
  3. శక్తి పీఠము పురూహతాతికాదేవి 10వ శక్తిపీఠము.
  4. విష్ణులయం కుంతీమాధవుడు పంచమాధవ క్షేత్రములలో ఒకటి.
  5. అయ్యప్పగుడి కుమారస్వామి ఆలయంలో -చూడవలసిన ఆలయం.
  6. సాయిబాబా చాలా పెద్దవిగ్రహం కలిగిన సాయిబాబా మందిరం.
రెండు అంతస్తుల మందిరం.
  7. దత్తపీఠము దత్తాత్రేయుడు - పాదగయ క్షేత్రములో.
  8. దత్తపీఠము శ్రీపాదవల్లభుడు (గ్రామం మధ్యలో వేణుగోపాలస్వామి
గుడి ఎదురుగా) దత్తాత్రేయుని అవతారములలో ఒకటి.
  9. దత్తపీఠము అనఘూ దత్తమందిరం. అతి పెద్ద మందిరం.
(శ్రీ గణపతి సచ్చిదానంద స్వామి వారి ఆశీస్సులతో నిర్మితం).
  10. దత్తపాదుకలు శ్రీ గోపాలబాబా వారి ఆత్రమం-మహారాష్ట్రవాసి.
  11. దత్త బృందావనం సాయిబాబా మందిర - పాదగయ క్షేత్రం.
- యింకనూ రెండు పురాతన శివాయములు, ఒక విష్ణులయం ఉన్నవి.

హిందుగిరులలో పాలహారులు

పంచబద్రి	పంచకేదార్
బద్రినాథ్	కేదార్నాథ్
జోషిమర్	గారీకుండ్
ధ్వనబద్రి	సోన్ ప్రయాగ
యోగ బద్రి	గుప్తకాశి
భవిష్య బద్రి	ఉత్తరకాశి

భవిష్యత్తులో జోషిమర్ యే భవిష్య బదరీ అవుతుంది. కలియుగాంతం చివరకి కాశీ విశ్వనాథుడు ఉత్తరకాశిలో మాత్రమే ఉంటాడట.

108 బిష్ణు తిరుపతిలలో ముఖ్యమైనవి.

1. తిరుమల	శ్రీ బాలాజి	ఆంధ్ర
2. శ్రీరంగం	శ్రీరంగనాథుడు	తమిళనాడు
3. కాంచీపురం	శ్రీవరదరాజన్యమి	తమిళనాడు
4. త్రివేంద్రం	అనంతపర్వతనాథుడు	కేరళ
5. అయోధ్య	శ్రీరాముడు	ఉత్తరప్రదేశ్
6. మధుర	శ్రీకృష్ణుడు	ఉత్తరప్రదేశ్
7. బదరీనాథ్	శ్రీ బదరీనారాయణుడు	ఉత్తరాంచల్
8. ముక్తినాథ్	శ్రీ వైకుంఠనాథుడు	శశాస్త్రరాష్ట్రాలు (హిందులో)

నవజనార్థన పారిజ్ఞాతము (9)

తూర్పుగోదావరి జిల్లాలో గౌతమీ గోదావరి రాజమండ్రి సమీపాన వాయువ్యం నుండి దక్కిఱం వైపుకి 9 గ్రామాలలో 9 జనార్థన స్వామి దేవాలయాలున్నపి. సమీపంలో శివాలయాలు కూడా ఉంటాయి. ఏటిని నవజనార్థన పారిజ్ఞాతాలు అంటారు.

1. ధవళేశ్వరం	2. మడికి	3. జొన్నాడ
4. అలమూరు	5. మండపేట	6. కపిలేశ్వరపురం
7. మాచర	8. కోరుమిల్లి	9. కోటిపల్లి

కర్మాలు జిల్లా నంద్యాలకు సమీపంలో నవసందులు

1. మహానంది	2. ప్రథమనంది	3. నాగనంది
4. సోమనంది	5. సూర్యనంది	6. శివనంది
7. కృష్ణనంది	8. గరుడనంది	9. వినాయక నంది.

యావి అన్నియు నంద్యాల లోను, సమీపంలోని దేవాలయాలలోను “మహానంది”లోను ఉన్నాయి.

అతి ముఖ్యమైన, ప్రాచీనమైన, తప్పక చూడవలసిన ఆలయాలు.

తెలంగాణా రాష్ట్రం

1. మహాబూబ్‌నగర్	జిల్లా ఆలంపురం, మన్యం కొండ.
2. ఖమ్మం	భద్రాచలం, పర్మశాల
3. వరంగల్	భద్రకాళి, వేయస్థంబాల గుడి, రామపుగుడి
4. కరీంనగర్	వేములవాడ, కాళేశ్వరం, ధర్మపురి
5. ఆదిలాబాద్	బాసర, బుగ్గరామేశ్వరం.
6. మెదక్	వర్కల్, రుఖరాసంగం.
7. నిజామాబాద్	డిచ్పల్లి, నిజామాబాద్
8. నల్గొండ	యాదగిరిగుట్ట, నాగార్జునసాగర్
9. రంగారెడ్డి	కీసరగుట్ట, చిలుకూరు
10. పైదరాబాద్	బిర్లామందిరం, చిక్కడపల్లి వెంకటేశ్వరుని గుడి, మహంకాళి దేవాలయం

అంద్రపుదేవ్

1. శ్రీకాకుళం అరసవిల్లి, శ్రీకూర్మం, శ్రీముఖలింగం
2. విజయనగరం రామతీర్థాలు, పైడితల్లి అమృవారు, రామ్నారాయణ మందిరం
3. విశాఖపట్టం సింహచలం, కనకమహాలక్ష్మి, నూకాలమ్మ అమృవారు.
4. తూర్పుగోదావరి అయినవిల్లి, అంతర్వేది, అన్నవరం, అప్పనపల్లి, పిలాపురం, సామర్లకోటు, ద్రాక్షారామ మొందులు.
5. పశ్చిమగోదావరి ద్వారకా తిరుమల, పట్టిసీమ, పాలకొల్లు, పెనుగొండ, భీమవరం
6. కృష్ణా విజయవాడ, వేదాద్రి, ముక్కుల, చిలకలపూడి
7. గుంటూరు అమరావతి, మంగళగిరి, కోటప్పకొండ.
8. ఒంగోలు త్రిపురాంతకం, బైరవకోన
9. నెల్లూరు జొన్నవాడ, పెన్నా అహోబిలం, పెంచలకోన
10. చిత్తూరు తిరుపతి, తిరుమల, కాణిపాకం, శ్రీకాళహస్తి
11. కడప ఒంటిమిట్ట, దేవుని కడప, గండి ఆంజనేయుడు
12. కర్కూలు శ్రీశైలం, మహానంది, మంత్రాలయం, అహోబిలం.
13. అనంతపురం కదిరి, లేపాక్షి, పుట్టపర్తి.

అంధ్రాలో మన అందరకు యిష్టదైవాలు

1. అన్నవరం తూ.గో.జిల్లా శ్రీ వీర వెంకట సత్యనారాయణ స్వామి
  2. తిరుపతి తిరుమల చిత్తూరు జిల్లా శ్రీవెంకటేశ్వరస్వామి
- యా యిద్దరు దైవాలు, విష్ణు, శివతావ్యాలు కలిగిన రూపాలు. మన మందరము ఏ శుభకార్యము చేసుకున్నా శ్రీ సత్యన్నారాయణ స్వామి వారి ప్రతము, తరువాత శ్రీ వెంకటేశ్వరస్వామివారి దీపారాధన తప్పక చేసుకొంటాము.

అదే విధంగా అన్నవరం స్వామి మీసాల దేవుడిగా ప్రసిద్ధి తిరుపతి స్వామి కలియుగ ప్రత్యక్ష దైవము.

అదే విధంగా అన్నవరం స్వామి ప్రసాదం, తిరుమల బాలాజి ప్రసాదములు కూడా చాలా రుచికరంగా ఉండును. ఆ రుచులు మరెక్కడ కూడా చూడలేము. వాటి ప్రత్యేకతకు అవే సాటి.

ద్రాక్షారామ భీమేశ్వరుని 'ఈ' లిక్కుల తేవాలయాలు

1. విలసగంగవరం	గంగాధర స్వామి
2. హసన్బాద	భీమేశ్వరస్వామి
3. వెల్ల	ఉత్తరసోమేశ్వరుడు
4. వీరుపల్లి	నీలకంఠేశ్వరుడు
5. ఆదివారపుపేట	పరమేశ్వరుడు
6. నెలపర్తిపాడు	కాశీవిశ్వేశ్వరుడు
7. కుండాలమ్మచెరువు	మార్గందేయస్వామి
8. వేగాయమ్మపేట	చంద్రశేఖరుడు

భారతదేశములో ముఖ్యమైన వైష్ణవ దేవాలయాలు

1. తిరుమల - బాలాజి	2. శ్రీరంగం - రంగనాథుడు
3. త్రివేండ్రం - అనంతపద్మనాభుడు	4. కాంచీపురం - వరదరాజస్వామి
5. పూరి - జగన్నాథుడు	6. మధుర - శ్రీకృష్ణుడు
7. అయ్యాధ్య - శ్రీరాముడు	8. బదరీ - బదరీనారాయణుడు
9. ముక్తినాథ - వైకుంఠనాథుడు	10. ద్వారక - శ్రీకృష్ణుడు

108 లిప్ప తిరుపతులు

తమిళనాడు	81	కర్రాటక	1
కేరళ	13	ఆంధ్ర	2

గుజరాత్	1	ఉత్తరప్రదేశ్	5
ఉత్తరాంచల్	3	ఈశాన్య రాష్ట్రములు	2
మొత్తం	108		

శ్రీ సైలమునకు ఓ బిక్కుల శివాలయములు

తూర్పున - త్రిపురాంతకం	ఈశాన్యం - పెదకాకాని
పదమర - నందికౌట్టారు	ఆగ్నేయం - మహానంది
దక్కిణం - యాగంటి	వాయువ్యం - కాల్వబుగ్
ఉత్తరం-కోటప్పకొండ	నైఱుతి - సంగమేశ్వరం
నోట : పంచద్వారకలు గుజరాత్లో -3, రాజస్థాన్లో -2,	
(1వ పుస్తకములో అన్ని గుజరాత్ అని ప్రాయుట జరిగినది)	

కారి, వారణాశి (9వ జ్యోతిర్లింగం)

విశ్వేశం, మాధవం, దుండిం, దండ పాణించ, భైరవం,
వందే కాశీం, గుహం, గంగాం, భవాని మణికర్ణికాః

హిమాలయములు - విశిష్టత

ఆర్యవర్తం అంటే హిమాలయాలు. వాటినే హిమాలయ పర్వతములు లేక శివాలిక్ పర్వతములు అని పేరు. యివి ఉత్తరాభండ్ రాష్ట్రంలో ఉన్నవి.

అచట ముఖ్యమైన పుణ్యక్షేత్రములు 4 వున్నాయి.

1. యమునోత్రి - యమునా నది పుట్టుక
2. గంగోత్రి - గంగానది పుట్టుక (భాగీరథీ)
3. కేధార్నాథ్ - ప్రముఖ జ్యోతిర్లింగం. మందాకిని నది ప్రవహించును.
4. బద్రినాథ్ - భూ వైకుంఠం - అలకనందా నది ప్రవహించును.
5. బద్రినాథ్ - సరస్వతీ నది పుట్టుక.

బదరీ నాథ్లో సరస్వతీ నది అంతర్వాహినిగా అలకనందలో కలిసి పోవును.

రుద్ర ప్రయూగలో - అలకనంద, మందాకిని కలిసి పోవును. దేవ ప్రయూగలో - అలకనందా, మందాకిని, భాగీరథి కలిసి గంగానదిగా ఏర్పడును.

హరిద్వార్ చుట్టూ గంగానది అనేక పాయలుగా విస్తరించును. దానిలో యమునా నది కూడా కలుస్తుంది.

ప్రయూగలో - గంగ, యమున అంతర్వ్యాయినిగ సరస్వతి 3 నదుల సంగమం. దానినే త్రివేణి సంగమం అని అందురు నది మధ్యలో స్థానం చేస్తారు.

హిమాలయములలో ఉత్తరాఖండ్ రాష్ట్రంలో గల ఉత్తర కాశికి ఒక ప్రత్యేకత ఉంది. మార్గందేయుడు తపస్స చేసిన ఈ గ్రామంలో కాశీ విశ్వనాథుని ఆలయం దక్షిణాభి ముఖంగా ఉంది. అలా ఉండుటకు గల కారణము శివుడు యక్కడ మార్గందేయుని యముని బారి నుంచి రక్షించినాడు. యమ ధర్మరాజు కోరిక ప్రకారం ఈశ్వరుడు దక్షిణాభిముఖంగా వెలసినాడు.

యా ఆలయములో ధ్వజస్థంభము ఉండదు. ఉత్తరభారత దేశంలో చాలా ఆలయములలో ధ్వజస్థంభములు, సాధారణముగ లేవు. యా ఆలయములో మరియొక ప్రత్యేకత ఉంది. ఈశ్వరుని ఎదురుగా నుమారు 20 గజముల దూరములో ఒక మండపంలో ఒక స్థంభం ఉంది. అది 19 అడుగుల ఎత్తు కలిగియున్నది. క్రింద వినాయకుడు, సూర్యుడు, ఘణ్ణుకుడు విగ్రహములు ఉన్నవి. ఆ స్థంభంపై చివరి భాగంలో, విష్ణు చక్రం, త్రిశూలం, గండ్రగొడ్డలి (పరశురాముని ఆయుధం) ఉన్నవి. ఆ స్థంభం, శక్తి రూపముతో పూజలందుకొనుచున్నది. ఆ శక్తికి ‘మాయాశక్తి’ అని పేరు. రాక్షససంహరమునకు త్రిమూర్తుల ప్రేరణచే కొన్ని కోట్ల సంవత్సరముల క్రితం ఏర్పరచబడినది. ఆ శక్తిలో ఇచ్ఛ, జ్ఞాన, క్రియా శక్తి రూపములు అంతర్లీనముగ ఉన్నవి. ఆస్థంభమును అందరు ధ్వజస్థంభముని అనుకొందరు. అచట గల చరిత్ర పటమును చదివి యిది ప్రాయుట జరిగినది.

మాతృగయ

శ్రీ సిద్ధిక్షేత్రం, మాతృగయ తీర్థం, దానినే బిందు సరోవరం అని అందురు. యిది గుజరాత్ రాష్ట్రంలో సిద్ధాపూర్ గ్రామంలో ఉంది.

యా క్షేత్రంలో తల్లి వర్గత్రయం (3)కి మాత్రమే పిండ ప్రదానం చేయాలి. యింక ఎవరికీ చేయకూడదు. తల్లి గర్భం ధరించినప్పటి నుండి, బిడ్డకు (పిల్లవాడికి) జన్మ నిచ్చి పెంచి పెద్దచేసి ఎన్నో కష్టములను అనుభవించి ప్రయోజకుని చేస్తుంది. ఆకలి, నిద్ర, అనారోగ్యములను లెక్కచేయక సమాజములో ఎన్నో సాదక బాధకములను ధైర్యంగా ఎదుర్కొని పిల్లవాడిని ఆనందముగా పెంచుతుంది. ఆమె బుఱం తీర్పుకోవడానికి అవకాశమున్న ప్రతీవ్యక్తి మాతృగయలో పిండ ప్రదానం చేయాలి. భారతదేశంలో ఎన్నో ప్రదేశములలో పితృకార్యాలు చేస్తాము. తల్లికి మాత్రం యా ఒక్కచోటే. యా క్షేత్రములో కర్మమ ప్రజాపతి, భార్య దేవహతిల కుమారుడు కపిల భగవాన్, పరశురాముని మందిరాలు ఉన్నాయి. కపిల మహాముని తల్లి దేవహతికి యక్కడే జ్ఞానభోద గావించి, మోక్షం ప్రసాదించినాడని శ్రీమథ్ భాగవతము తృతీయ స్నందములో పురాణ కథ యున్నది. యక్కడి సరోవరం పేరు కైలాస మానస సరోవరం అందురు.

సపక్కేబర ఉత్సవం (14.6.15 భక్తి టి.ఎ.)

దీనికి మరి ఒకపేరు పూర్ జగన్నాథుడి పునర్జన్మన్.

1. దేవుని మూల విరాట్టునే మార్చే ఉత్సవం.
2. అక్కడ దేవుడు మరణిస్తాడు (జగన్నాథుడు)
3. అక్కడ దేవణ్ణి సమాధి చేస్తారు.
4. అక్కడ దేవునికి పిండ ప్రధానం చేస్తారు.
5. అక్కడ దేవుని ఆత్మను మారుస్తారు.
6. అక్కడ దేవుడు మళ్ళీ పుడతాడు. (పునర్జనమ్)

7. మరే క్షేత్రంలోను జరగని అపూర్వ ఉత్సవం.
8. అధిక ఆషాడం వచ్చినపుడు, 8,11,19 సంవత్సరములకు ఒకసారి జరుగును.
9. విగ్రహంలను ‘వేప’ (నింబవృక్షం) దారువుతో చేస్తారు.
10. క్రొత్త విగ్రహంలో పాతవాటి నుండి బ్రహ్మ పదార్థమును అర్థరాత్రి రహస్యముగా ప్రవేశపెడతారు.

జగన్నాథుడి విగ్రహం ఎత్తు	5'-7"
బలభద్రుని విగ్రహం ఎత్తు	5'-5"
సుభద్ర విగ్రహం ఎత్తు	5'
సుదర్శనుడి ఎత్తు	5'-10"
నవకళేబర మహోత్సవం జరిగిన సంవత్సరము	
క్రీ.శ. 1039 మరియు 1066.....	

ఈ శతాబ్దంలో 1912, 1920, 1931, 1950, 1969, 1977, 1996
(చివరగా) ప్రస్తుతం 2015.

భవిష్యత్తులో : 2034 లేదా 2035

సంక్రాంతికి అధిష్టాన దేవత

ఆదివారం - ఘోర	సోమవారం - ధ్యాలక్ష్మి
మంగళవారం - మహాదరి	బుధవారం - మందాకిని
గురువారం - మంద	శుక్రవారం - మిశ్ర
శనివారం - రాక్షసి	

(సప్తగిరి జనవరి 2016)

3. హిందూ, ధార్మక విషయములు

అవతార పురుషులు

1. కల్పి భగవాన్
2. అవతార్ మెహర్బాబా
3. కుసుమ హరనాథ్ బాబా - సోనాముఖి - పశ్చిమబెంగాల్
4. స్వామి నారాయణ్ - అక్షరధామ్ - ధిలీ
5. శీల ప్రభుపాదులు - ఇస్కూన్ టెంపుల్స్ స్థాపకులు, పశ్చిమ బెంగాల్.

హిందూ దైవ పూజలో మన శరీరము చేయుపని

1. కళ్ళు - భగవంతుని దర్శనమునకు
2. నోరు - పూజలో నామావళి చదువుటకు
3. చెవులు - మంత్రపుష్టం, వేదపరం వినుటకు.
4. ముక్కు - పూజ తరువాత భగవంతుని నుండి వచ్చే సువాసనలు ఆఫ్రూటించుటకు.
5. నాలుక - తీర్థ ప్రసాద సేవనము.
6. లలాటం - విభూతి ధారణకు (బొట్టు)
7. చేతులు - నమస్కరించుటకు, పూజ చేయుటకు.
8. కాళ్ళు - దేవాలయమునకు వెళ్ళుటకు.
9. మనస్సు - ధ్యానము చేయవలెను.
10. జుట్టు - కోరికలు లేవని కళ్యాణ కట్టలో యివ్వవలెను.
11. చేతిప్రేళ్ళు - నామ జపము చేయుటకు.
12. శరీరము - సాష్టాంగ నమస్కారం చేయుటకు.
13. శిరస్సు - భగవంతుని ఆజ్ఞని శిరసా వహించుటకు. శిరస్సు వంచి మైక్కుటకు.

నాగలోకంలోని సర్వజాతులు ఏవరములు

వాసుకి - శంఖ - కులిక - శ్వేత - ధనంజయ - మహాశంఖ - ధృతరాష్ట్ర - శంఖచూడ - కంబళ - అశ్వతర - దేవోపదత్తక మొ॥ ప్రముఖులు.

యివి 5 పడగల నుండి 1000 పడగలు వరకు ఉండును.

నరక బాధలు రెండో భాగం - 12

(ఒకటో భాగంలో 17 తెలియజేయదమైనది)

18. తప్తమూర్తి (సందంశ)	19. పూయోద
20. సంభోజ	21. శూలప్రోత
22. సారమేయోదన	23. దందశూక
24. అవీచి	25. వటూరోధ
26. క్షారకర్మవుం	27. పర్యావర్తనక
28. రక్షసులు	29. సూచీముఖ

దేవికి మధూక పృక్షం (ఇష్టచేట్లు) పూజి

1. మంగళ	2. వైష్ణవి	3. మాయ
4. కాళరాత్రి	5. దురత్యయ	6. మహామాయ
7. మాతంగి	8. కాళి	9. కమలవాసిని
10. శివ	11. సహస్రచరణ	12. సర్వమంగళ

అగ్ని రూపాలు (7)

1. యాగములలో	అగ్ని మధనం	వవిత్రేష్టమైనది, మంగళ ప్రదమైనది. నమస్కరించాలి.
2. మనిషి హృదయంలో	జరరాగ్ని	ఆహారము సమిధగా వేయాలి.
3. వంటగదిలో	పొయ్యి, గ్యాస్	ఆహారం తయారు చేయుటకు
4. గాలిలో	యిళ్ళు కాలిపోవుట	ప్రమాదకారి దూరంగా ఉండాలి.
5. ధూమపానం	పొగ త్రాగుట	అపరిశుభ్రమైనది.
6. భూమిలోపల, పైన	భడభాగ్ని	ఎండ, వేడిమి, అగ్నిపర్వతాలు (వాలైనో)
7. రుద్రభూమిలో	అమంగళకారమైనది	తాకరాదు. నమస్కరించరాదు.

భారతదేశ విశిష్టత

1. భారతదేశం - కర్మభూమి
2. హిమాలయములు - దేవభూమి
3. నైమిశారణ్యము - తపోభూమి
4. వారణాశి - స్వర్గదామం (రుద్రభూమి) - మహాస్నానం అని కూడా అంటారు.
5. దక్షిణ భారతదేశం - వేదభూమి
6. అమర్కంటక్ (మధ్యప్రదేశ్) - దేవతల నివాసము మరియు నర్మదా నది పుట్టిన స్థలం.

బ్రహ్మముఖము నుండి వేదములు 4 ఆవిర్భవించినవి.

1. బుగ్యేదము
2. యజుర్ వేదము (కృష్ణ, శుక్ల)
3. సామవేదము
4. అదర్వణ వేదము.

వేదముల నుండి పురాణములు 3 ఏర్పడినవి.

1. రామాయణము
  2. మహాభారతము
  3. భాగవతము
- యా 3 పురాణముల నుండి -అష్టాదశ పురాణములు (18), ఉపనిషత్తులు (18), బ్రహ్మసూత్రములు, భగవద్గీత ఏర్పడినవి.

నోట : బ్రహ్మ సూత్రములకు మరియుక పేరు వేదవిశ్లేషణములు.
భాగవతమును మొదట శ్రీమన్మారాయణుడు బ్రహ్మకి, బ్రహ్మ నారదునికి, అతడు వ్యాసుడికి, అతడు శుకుడికి, శుకుడు 7 రోజులలో పరీక్షితునికి చెప్పినాడు.

పితృ దేవతలకు తర్వాణములు చేయవలసిన బినములు

1. వీలైనచో ప్రతీరోజు స్నానం సమయములో.
2. నిర్వాణం చెందిన తిథినాడు (అభీకం ఆచరించి)
3. మహాలయపక్షములలో
4. 12 అమావాస్యలు
5. 12 సంక్రమణాలు
6. పుష్టరములలో అతి ముఖ్యముగా
7. నదీస్నానములో, సముద్రస్నాన సమయంలో
8. గ్రహణ సమయంలో జప, ధ్యాన, తపాదుల తర్వాత వీలైనచో

పితృదేవతలకు (తల్లిదండ్రులకు) పిండప్రదానములు

1. గయలో (బీహార్) 2. కాశీలో గంగానదిలో
3. ప్రయాగ - త్రివేణి సంగమం 4. హరిద్వార్ - గంగానది
5. నాభిగయ - జాజిపూర్ (బరిస్సా)
6. పాదగయ - పితాపురం (ఆంధ్ర)
7. బ్రహ్మకపాలం - బదరీ నాద్ (ఉత్తరాంచల్)
8. నాసిక్ - గోదావరి పుట్టిన చోటు
9. పుష్టినది - రాజస్థాన్
10. నదీ జన్మన్మానములో - గంగోత్రి - ఉత్తరాంచల్.
11. రామేశ్వరము - సముద్ర ప్రాంతము.
12. సిద్ధాపూర్ (గుజరాత్) మాతృ గయ.

జపమాల రకములు, జపం చేయు విధము

1. కరమాల	2. అక్షరమాల	3. మణిమాల
1. వాచికం : అందరికీ వినిపించే విధంగా గట్టిగా చేయుట.
  2. ఉపాంశువు : సమీపంలో వారికి వినిపించే విధంగా చేయుట.
  3. మానసికం : మనస్సులో నెమ్మిదిగా ఎవరికి వినిపించకుండా చేయుట. (ఉత్తమం)

శ్రీరామునికి విశ్వామిత్రుడు యిచ్ఛిన అష్టములు (16)

దండచక్రము	ఇంద్రాష్టము	ధర్మ చక్రము
వజ్రాష్టము	కాలచక్రము	శివదేవశూలము
విష్ణుచక్రము	బ్రహ్మాష్టము	బ్రహ్మశిరోనామకాష్టము
షక్షికాష్టము	మోదకి, శిఖరీ - రెండు గదలు	
ఆగ్నేయాష్టము	క్రోంచాష్టము	నారాయణాష్టము
వాయువ్యాష్టము		

ఎచ్చాధిన అష్టములు -16

సత్యకీర్తి	దృష్టము	రథనము	దృడలాభము
సునాభము	దశాక్షము	శతోధరము	పద్మనాభము
కృశనము	వైరాగ్యము	యోగంధనము	విద్మాతము
కరవిరకము	రుతరము	పితృసౌమకము	శృంభకము

వైశాఖపూజ - సద్ ప్రాప్తాణునికి

1. కాళ్యకడుగవలెను
2. పానకము యివ్వవలెను.
3. గంధం యివ్వవలెను.
4. చామరముతో విసరవలెను.
5. పాదములకు, అక్కతలు, పుష్టలతో పూజింపవలెను.
6. సూతఫలములు, సదక్షిణముగా తాంబూలము యివ్వవలెను.
7. వేదోక్త ఆశీర్వచనం తీసుకోవలెను.

మహావైశాఖ ప్రాముఖ్యత -బుద్ధ పూర్తిము

1. శ్రీ గౌతమ బుద్ధుడు జననం	వైశాఖపూర్ణిమ క్రీ.పు. 6వ శతాబ్దం
2. వివాహం 16వ ఏట	-
3. బుద్ధుడు యింటి నుండి వెడలినది	వైశాఖపూర్ణిమ 29వ ఏట
4. జ్ఞానోదయము కలిగినది	వైశాఖపూర్ణిమ 35వ ఏట
5. సన్యాసము స్వీకరించినది	వైశాఖపూర్ణిమ 36వ ఏట
(దీనిని మహాభినిష్టుమణ అందురు)	
6. నిర్మాణము చెందినది.	వైశాఖ పూర్ణిమ 80వ ఏట

(లుంబిని) నేపాల్ లో 80వ సం॥లో నిర్మాణం చెందెను. అష్టాంగ మార్గముకు చెప్పును. బీహర్లో బుద్ధగయలో జీవిత విశేషములను అన్ని చూడవచ్చును. బోధి వృక్షము ఆక్కడే ఉంది.

దేవతల గుణగణములు

1. వినాయకుడు	తర్వా ప్రియుడు
2. ఈశ్వరుడు	అభిషేక ప్రియుడు

3. విష్ణుమూర్తి అలంకార ప్రియుడు
4. సూర్యనారాయణు నమస్కార ప్రియుడు
5. గ్రహములు శాంతి ప్రియులు (జపం)
6. జగన్నాథుడు (కృష్ణుడు) నైవేద్య ప్రియుడు
7. నారదుడు కలహాప్రియుడు
8. కార్తవీర్యర్జునుడు దీప ప్రియుడు

ప్రత్యక్ష సాక్షులు

1. సూర్యుడు ప్రత్యక్ష దైవము, కర్మసాక్షి
2. చంద్రుడు క్షీణచంద్రుడు, పూర్ణచంద్రుడు
3. నక్షత్రములు అరుంధతీ నక్షత్రము, ధృవనక్షత్రము, సప్తబుషి మండలము.
4. పంచభూతములు జీవుల జననము నుండి మరణము వరకు
ఆకాశము, గాలి = శూన్యము కనబడదు.
నీరు, నిష్ఠ, పృథివి = కనబడుతాయి.

యజ్ఞం - యాగం - పౌర్ణమం, హవిస్సు - దానం - తర్వాణం

యజ్ఞం అనేది యాగంలో ఒక భాగము మాత్రమే.

హిందూ వివాహములో క్రియలు వాటి అర్థములు

1. కన్యాదానం సువర్ణ సంపద కలిగిన కన్యను విష్ణు స్వరూపుడవగు
నీకు యిచ్చుచున్నాను.
2. జీలకర్ర, బెల్లం భార్యాభర్తలు అన్యోన్యత సంతానవృద్ధి సంపదలు
కలుగుగాక
3. మంగళసూత్రధారణ జీవనహేతువైన ఈ మాంగల్యమును నీ కంఠమున
కట్టుచున్నాను. మనం నూరేళ్ళు కలిసి జీవిధాము.
4. తలంబ్రాలు సంతానము, పాడిపంటలు, ధర్మగుణం, దానగుణం
సమృద్ధిగా కలుగుగాక.

5. పోమం (స్నాశీపాకం) అగ్నిలా మలినం అంటని పవిత్రంగా మీ దాంపత్యం చిరకాలం ఉండుగాక.
6. సప్తపది ఏడు అడుగులతో ఏడేడు జన్మల అనుబంధానికి పునాది వేయి.
7. అరుంధతి దర్శనం ఆతివల ఆరాధ్యమూర్తి మహాపతిష్ఠత అరుంధతి నక్కత్రం సమీపంలో ఈ వధువునకు స్నానము లభించుగాక
8. గర్భాదానం(శుభకార్యం) ధర్మభద్రంగా సంతానముతో వంశాభివృద్ధి జరుగుగాక

విశ్వకర్మ

విశ్వకర్మ దేవాలయం రాజస్థాన్లో పుష్టర్ అనే గ్రామంలో ఉంది. విశ్వకర్మ అనగా దేవ శిల్పి. యితనిని విశ్వబ్రహ్మ అని కూడా పిలుస్తారు. దేవతలకు, దేవలోకములో అంతఃపురములు కట్టినాడు. ఇతడు ఒక గంధర్వుడు. ఇంద్రుడు నగరం అమరావతిలో ఉంటాడు. విష్ణుమూర్తిచే నియమింపబడినవాడు. ఈ క్రింది వాటిని తయారు చేసినాడు.

1. రాముడికి - పుష్టక విమానం
  2. కుబేరుడికి - పుష్టక విమానం
  3. సూర్యనికి - రథం నిర్మించాడు.
  4. కృష్ణడికి - ద్వారకా నగరం
  5. బలి చక్రవర్తికి - పాతాళములో నివాస మందిరం.
- ప్రస్తుతం మన హిందూవులలో విశ్వకర్మకి చెందిన వారుగా ‘విశ్వబ్రాహ్మణులు’ (బంగారం పనివారు వగైరా) గుర్తింపబడుతున్నారు.

విశ్వకర్మ తండ్రి - వసువు, విశ్వకర్మ తల్లి - అంగీరస విశ్వకర్మ కుమారె - సంజ్ఞాదేవి సంజ్ఞాదేవి సూర్యనారాయణుడికి భార్య. ఏరి కుమారె యమున, యామే శ్రీ కృష్ణని వివాహమాడెను. సూర్యనారాయణుడి మరో కుమారె సువర్ధుల యామే ఆంజనేయుని భార్య. మయుడు రాక్షస శిల్పి.

ఓంకారము - శబ్దం

ఈశ్వరుడు నాట్యంచేయునపుడు ధమరుకం నుండి ఓం కారము దాని నుండి సంస్కృత అక్షరములు నాదం -స్వరం - శబ్దం - ధ్వని అనేక విధములైనవి ఉధ్వావించినాయి.

సనక - సనందనాదులు (4)

సనక - సనంద - సనత్కమార - సనస్నజాతుడు (చిన్న బుఘులు)

వీరు యిచ్చిన శాపముతో జయవిజయములు 3 జన్మలు శత్రువులుగా విష్ణువుతో పోరాదినారు.

కృతయుగంలో - హిరణ్యక్ష - హిరణ్యకశిషులుగా

త్రైతాయుగంలో - రావణ కుంభకర్ణులుగా

ద్వాపరయుగములో - శిశుపాల - దంతవక్రులు

హిందూ ధర్మకార్యములలో ని సాంప్రదాయము

శుభకార్యములు

అగ్నిభార్య - స్వహదేవి

వివాహములలో - భరియసు

హవ్యము - దేవతలకు

యజ్ఞోపవీతము - సవ్యముగ

అర్థం - నాలుగు వేళ్ళతో నీళ్ళు వదలాలి పసుపు అక్షితలు ఉపయోగిస్తారు.

సామానులు : విస్తరాకులు, అరటి ఆకులు, కందిపప్పు, శనగపప్పు ఉపయోగిస్తారు.

పితృకార్యములు

పితృదేవతల భార్య (అగ్నిముఖంగా)

స్వదాదేవి

శ్రాద్ధ కర్మలలో - ధర్మలు

కవ్యము - పితృదేవతలకు

యజ్ఞోపవీతం - అపసవ్యముగా

తర్వణం - బొటనప్రేలిమీదుగా నీళ్ళు వదలాలి

కడిగిన బియ్యం (తండులాలు)

ఉపయోగిస్తారు.

సామానులు : అరటి ఆకులు మాత్రమే

ఉపయోగించాలి. పెసరపప్పు,

మినపప్పు మాత్రమే ఉపయోగించాలి.

నోట్ : అరటికాయలు, అరటిపశ్చు, కొబ్బరికాయలు, తమలపాకులు, పనస కాయలు అన్ని సందర్భములలో ఉపయోగించవచ్చును.

పంచపల్లివాలు

మార్పి, మామిడి, మేడి, జువ్వి, నేరేడు

పంచప్రాణాలు

ప్రాణ - అపాన - వ్యాన - ఉదాన - సమానము.

పంచప్రాణాలు : నాగం - కూర్చుం - కృకరం - దేవదత్తం - ధనుంజయం.

నాగం - నోటిలో ; కూర్చుం - కన్నలో ;

కృకరం - తుమ్ముడంలో ; దేవదత్తం - విజృంభణం ;

ధనుంజయం - ఆవులింతలో

పంచబ్రహ్మలు

1. వినాయకుడు	2. సరస్వతి	3. లక్ష్మీదేవి
4. ఈశ్వరుడు	5. సూర్యభగవానుడు	

పంచకన్యలు

1. అహల్య	2. ద్రౌపది	3. సీత
4. తార	5. మండోదరి	

శేషాచల కొండలు (పర్వతము)

వదనం వెంకటగిరిః సృసింహాచల మద్యమః

శ్రీశైలంపుచ్ఛభాగస్త సర్వక్షేత్రమయోగిరిః

1. శేషని ముఖము - వెంకటాచలం (తిరుమల)
2. శేషని మధ్యభాగము - సృసింహ క్షేత్రము (అహబిలం)
3. శేషని పుచ్ఛభాగం (తోక) - జ్యోతిర్లింగం (శ్రీశైలం)

నోట్ : రాజస్థాన్లోని పర్వతములకు ఆరావళీ పర్వతములు అని పేరు.

ఓండైర మహారాజులు

1. గయుడు	2. అంబరీషుడు	3. శశిబిందుడు	4. అనంగుడు
5. పృథువు	6. మరుత్తు	7. సుహశ్రుతుడు	8. పరశురాముడు
9. శ్రీరాముడు	10. దిలీషుడు	11. నృగుడు	12. రంతిదేవుడు
13. భరతుడు	14. యయాతి	15. మాంధాత	16. భగీరథుడు

సవనాధులు (9)

1. మత్స్యంద్రనాథ్	2. గోరక్షనాథ్	3. జాలంధరనాథ్
4. గహనీ	5. కానీపా	6. చౌరంగీ
7. భర్తరి	8. చర్వట	9. నాగ్నాథ్ (నాగనాథ్)

4. సౌమ్యంజక నొంఘుక విషయములు

1. జీవులు - రకములు (4)

- అ. యోనిజులు - మానవులు, జంతువులు మొయి॥
- అ. అండజయులు - పక్షులు మొయి॥
- ఇ. స్వేదజములు - గాలిలో ఎగరే చిన్నిచిన్న పురుగులు, కీటకాలు
- ఈ. ఉండ్రిజయులు - భూమినుండి వెలువదే కీటకములు వగైరా.
2. భూమి - ఆకాశ - శైల - సదిత్ - సముద్ర - దీపు - గ్రహ - నక్షత్రాదులు

3. తక్కువకాలం జీవించిన మహాపురుషులు

1. ఆదిశంకరాచార్యులు	కేరళ	32 సం॥
2. నమ్మిళ్వరు	తమిళనాడు	32 సం॥
3. వివేకానందుడు	వ.బంగ	39 సం॥
4. భగత్సింగ్	పంజాబ్	24 సం॥
5. అల్లూరి సీతారామరాజు	ఆంధ్ర	27 సం॥
6. శ్రీనివాస రామానుజన్	తమిళనాడు	33 సం॥

4. అతి పెద్ద సంచి విగ్రహములు

1.	లేపాక్షి	అనంతపురం జిల్లా	రాత్రిశిల
2.	యగంటి	కర్కూలు జిల్లా	రాత్రిశిల
3.	మహానంది	"	సిమ్మెంటుతో తయారి
4.	మైసూర్	కర్కాటక	(చాముండేశ్వరి కొండపై)
5.	తంజావూర్	తమిళనాడు	(బృహదీశ్వరాలయములో)
6.	పితాపురం	ఆంధ్ర	రాత్రినంది, పాదగయలో

యావి అన్నియు దక్కిణ భారతదేశంలోనే ఉన్నవి.

5. భూగోళంపై పర్వతములు

మలయ - మంగళప్రస్తుతి - మైనాక - చిత్రకూట - బుషభ - కుటక - కోల్ల - సహ్య - దేవగిరి - బుష్యమూక - శ్రీ శైల - వెంకటాది - మహేంద్ర - వారిధార - వింద్య - భుక్తిమత్త - బుక్క - పారియాత్ర - గ్రోణ - గోవర్ధన - రైవతక - కకుభ - నీల - గౌరముఖ - ఇంద్రకీల - కామగిరులు ప్రధానమైనవి.

6. భూగోళంపై నదులు

తామ్రపర్ణి - చంద్రవశ - కృతమాల - వటోదక - వైషణయసి - కావేరి - వేణ - పయస్యిని - తుంగభద్ర - కృష్ణవేణి - శర్వరావర్తక - గోదావరి - భీమరది - నిద్వింద్య - పయోషిక - తాపీ - రేవ - సురస - నర్మద - సరస్వతి - చర్యణ్యతి - సింధు - అంధకోణ - మహానది - బుషికుల్య - అత్రసమ - వేదస్మృతి - కొశిక - యమున - మందాకిని - దృష్టద్వాతి - గోమతి - సరయు - రోధవతి - సప్తసతి - సుషోమ - శతద్రు - చంద్రభాగ - మరుద్వధ - వితస్త - అసిక్ర - విశ్వ - ప్రదానమైనవి.

7. భారతదేశంలో అతి ఎత్తైన రాజగోపురాలు

1.	మన్మార్	కేరళ	సుమారు 170 అడుగులు
2.	మధుర	మీనాక్షిదేవాలయం	170 అడుగులు

3.	మధుర	అళగర్ దేవాలయం	190	అడుగులు
4.	శ్రీరంగం	రంగనాథ దేవాలయం	208	అడుగులు
5.	శ్రీవిల్లి పుత్తూరు	గోదాదేవి ఆలయం	193	అడుగులు
6.	కంచి	ఏకాంబరేశ్వరుడు	210	అడుగులు
7.	అరుణాచలం	అరుణాచలేశ్వరుడు	216	అడుగులు
8.	కుంభకోణం	సారంగపాణి గుడి	180	అడుగులు
9.	రామేశ్వరం	రామలింగేశ్వరస్వామి	181	అడుగులు
10.	మురుదేశ్వర్	కర్నాటక	243	అడుగులు
11.	ద్వారక	గుజరాత్	190	అడుగులు
12.	సోమనాథ్	గుజరాత్	200	అడుగులు

సోట : 2 నుండి 9 దక్కిణభారతదేశం తమిళనాడులో ఎక్కువ.

8. అతి ఎత్తైన విమాన గోపురాలు

1.	తంజావూర్ - బృహదీశ్వరాలయం	216	అడుగులు
	దీని ప్రత్యేకత నీడ పడదు.		
2.	పూరి - జగన్నాథుడు	216	అడుగులు
	దీని ప్రత్యేకత రథయాత్రలో మూలవిరాట్.		
3.	భువనేశ్వర్ - లింగరాజ్ టెంపుల్	183	అడుగులు
	దీని ప్రత్యేకత మహాశివరాత్రినాడు గోపురంపై దీపం పెడతారు.		

సోట : అరుణాచలంలో కార్తీక వౌర్షామినాడు ఎత్తైన కొండపై కార్తీక దీపం వెలిగిస్తారు. కొన్ని వేలమంది ప్రజలు గిరి ప్రదక్షణ (సుమారు 14కి.మీ.) నడుస్తారు. ఆ దీపం 5 రోజులు చాలా దూరం కనబడుతుంది.

కలియుగంలో మానవుల స్థితి

1. మందబుద్ధులు	2. అల్పయుషులు	3. భోగలాలసులు
4. సోమరులు	5. రోగగ్రస్తులు	6. మందభాగ్యులు

7. అసమర్థులు   8. శక్తిహానులు   9. దర్శ్మభప్పులు
10. మోక్షము తెలియనివారు   11. అరిషద్వర్గ భాదితులు

పతంజలి యోగశాస్త్రము మరియు బౌద్ధ జిక్షువు - బుద్ధుని అష్టాంగ మార్గము (యోగ)

1. యమం	స్వచ్ఛమైన పౌరుడుగా జీవించు.
2. నియమం	అచ్ఛమైన భాద్యతగల వ్యక్తిగా జీవించు.
3. ఆసనం	శరీరం ఆరోగ్యం కోసం జీవించు.
4. ప్రాణాయమం	పూర్ణాయువు కోసం చేయుము.
5. ప్రత్యాహారం	అనవసర విషయాలు కొన్నింటిని వదులుకోవాలి.
6. ధారణ	మంచి విషయాలు కొన్నింటిని పట్టుకోవాలి.
7. ధ్యానం	మనస్సు శుద్ధికోసం, పవిత్రత కోసం
8. సమాధి	సర్వోన్నత స్థితి, ఆత్మసాక్షాత్కారం.

పీఠికాపురం చరిత్ర ముఖ్యమైన వ్యక్తులు

యా గ్రామం చరిత్రలో 11వ శతాబ్దింలోనే ఉంది అనియు తెలుసును.

2600సం॥ల క్రితమే యా గ్రామం ఉందని కొందరి వాదన

పిఠాపురం ఒకప్పుడు రాజులు పరిపాలించిన గ్రామం. రాజు ఆస్తినములో ఎందరో కవులు, గాయకులు, కళాకారులు, హరికథా భాగవతారులు, నాట్యం చేసినవారు, సాహితీవేత్తలు, వేదపండితులు ఉండెడివారు. తరువాతి కాలంలో మరెందరో ప్రభ్యాతి పొందినవారు జన్మించిన స్థలము.

ఈ గ్రామము గయానురుని పాదములు కలిగినది కావున పాదగయగా ప్రసిద్ధ పుణ్యక్షేత్రము. 10వ శక్తిపీఠం పురూహతాతిక క్షేత్రముగాను, అనతికాలములో శ్రీపాదవల్లభ జన్మన్మిలం గాను, దత్త క్షేత్రముగా, పంచమాధవక్షేత్రములలో కుంతీమాధవ క్షేత్రంగాను, ప్రసిద్ధి గాంచినది.

1984సం॥లో నాట్యాచార శ్రీ నటరాజ రామకృష్ణగారు తమ శిష్యబృందముతో రాజుగారికోటలో కుంతీ మాధవుని సమక్షంలో నాట్య ప్రదర్శన చేసినారు.

ప్రముఖ వ్యక్తులు

1. శ్రీ నేదునూరి కృష్ణమూర్తి గారు సంగీతంలో నాదస్వరం
2. శ్రీ దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రి గారు కవి, సినీ గేయరచయిత
3. శ్రీ వారణాసి సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి గారు సంస్కృత పండితులు
4. శ్రీ మెక్కపాటి నరసింహశాస్త్రి గారు బారిష్టర్ పార్వతీశం నవలా రచయిత
5. శ్రీ ఓలేటి పార్వతీశం గారు సాహిత్యం
6. శ్రీ ఆవంత్స సోమసుందరం గారు కవి, విష్ణువ సాహిత్యం
7. శ్రీ రావూరి లక్ష్మీనారాయణగారు స్వార్త ఘనాపాతి
8. శ్రీ చెఱుకుపల్లి వెంకటేశ్వర్లు గారు యూత్రకేసరి, వేదపండిట.
9. శ్రీ ఈమని సంగమేశ్వరరావు శాస్త్రిగారు సంగీతం
10. శ్రీ బాదం అప్పురావు భాగవతార్
11. శ్రీ పాతల్లగడ్డ నాగేశ్వరరావు సినీ గేయసింగర్
12. శ్రీమతి రావు బాలసరస్వతి సినీ గేయ సింగర్
13. శ్రీమతి పెండ్యాల సత్యభామ భామకలాపము
14. శ్రీ ఎన్.కాశీపతి శాస్త్రి గారు బుగ్గేద పండిట
15. శ్రీమతి వింజమూరి వెంకటరత్నమ్మ 1916సం॥లో మహిళా సంపాదకురాలు ఈమె కుమారెలు సీత, అనసూయలు సింగర్స్

సోట : పితాపురం సంస్థానంలో 1906సం॥లో శ్రీ పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహం గారు కొంతకాలం ఉన్నారు. (1865-1940 జీవించినకాలం)

సృష్టి - ప్రతిసృష్టి

సృష్టికి ప్రతిసృష్టి చేసిన రాజబుణి బ్రహ్మర్థి అయిన విశ్వమిత్రుడు సృష్టించిన వాటిలో కాయలు, పండ్లు, పువ్వులు, కూరలు అనేక రకములు ఉన్నవి.

మన నిత్య జీవితంలో ప్రతీ రోజు బ్రహ్మచే సృష్టించబడినవి, విశ్వమిత్రునిచే సృష్టించబడినవి ఉపయోగించుచున్నాము. యిచట కొన్ని ఉదాహరణలు యిచ్చుట జరిగినది.

మనిషికి శరీరముతో స్వర్గ ప్రవేశము లేదు. కానీ విశ్వామిత్రుడు, హరిశ్చంద్రుని తండ్రి త్రిశంఖునకు సశరీరముతో స్వర్గం చేరుటకు 'త్రిశంఖ స్వర్గం' అనే పేరుతో భూమ్యకాశముల మద్య ఏర్పరిచినాడు.

కూరగాయలు

ఆనప - మదనానప (బొప్పాయి)

బీర - నేతిబీర

దొండ - నేతి దొండ

కాకర - ఆకాకర

చిక్కుడు - గోరుచిక్కుడు

పుప్పులు

గన్నేరు - సువర్ణ గన్నేరు

బంతి - సీమబంతి

దుంపలు

అల్లం - మామిడి అల్లం

పెండలం - కర్ర పెండలం

పండ్లు - ఆకులు

పనస - పంపర పనస

రేగు - కాశీరేగు

ఉసిరి - రాసిఉసిరి

మామిడి - జీడిమామిడి

నిమ్మ - దానిమ్మ

దోస - కీరదోస

చింత - సీమ చింత

జామ - గులాబ్ జామ

జొన్న - మొక్కజొన్న

వేప - కరివేప

నేరేడు - అల్లనేరేడు

తూర్పుగోదావరి సాహిత్య సూర్యులు

1. నన్నయ్య	రాజమహాంది	11వ శతాబ్దం
2. పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహ	సీతానగరం	1865-1940
3. దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రి (చంద్రంపాలెం)	పిలాపురం	1897-1980
4. శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి (పొలమూరు)	అనపర్తి	20వ శతాబ్దం
5. చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం	రాజమహాంది	1867-1946
6. బోయి భీమన్న	మామిడికుదురు	20వ శతాబ్దం

7. ఊటుకూరి లక్ష్మీకాంతం	మండపేట	1917-1996
8. ఆవంత్స సోమసుందర్	పితాపురం	1924-జీవించియన్నారు.

ఉభయ గోదావరి జిల్లాలలో అవధాన సరస్వతులు

1. తిరుపతి వెంకటకులు	అష్టావధానం
2. మోపిదేవి భాస్కరరావు	అష్టావధానం
3. అక్కిపెద్ది రామసూర్యనారయణ	అష్టావధానం
4. ధోర్మల ప్రభాకర శర్మ	అష్టావధానం
5. కోటవెంకటలక్ష్మినరసింహం	అష్టావధానం
6. కడిమెళ్ళ వరప్రసాద్	సహస్రావధాని
7. గరికిపాటి నరసింహరావు	సహస్రావధాని
8. వద్దిపర్తి పద్మాకర్	సహస్రావధాని

ధర్మం రకములు

ధర్మం రెండు రకములు. 1) సామాన్య ధర్మం 2) విశేష ధర్మం
సామాన్య ధర్మమునకు మరియుక పేరు సార్వత్రిక ధర్మం. యిందులో 10
భాగములు ఉన్నవి. మానవులు ఆచరించవలెను.

1. తృప్తిగా జీవించుట	2. ఇంద్రియ నిగ్రహం కలిగి ఉండుట
3. ఆత్మ సంయుమనం	4. పవిత్రత కలిగి ఉండడం
5. క్షమాగుణం కలిగి ఉండడం	6. తపోప్సూలు నీర్ణయించే వివేకము
7. న్యాయాన్యాయాలను తెలిసికొనుట	8. ఆధ్యాత్మిక చింతన
9. సత్యవర్తన	10. కోపాన్ని దూరంగా ఉంచుట.

విశేష ధర్మం అనగా రామాయణ, భారత భాగవతాదులలో అవతార పురుషులు,
విశిష్ట వ్యక్తులు వారి వారి జీవితములలో ఆచరించు ప్రత్యేక ధర్మమును విశేష
ధర్మములు అందురు. దానం, ధర్మం, త్యాగం, స్నేహం, బుణం మొటావి.

మన జిల్లాలో గోదావరి శాఖలు

1. గౌతమి - నది	2. వశిష్ఠ - నది	3. వైనతేయ - నది
4. విశ్వమిత్ర	5. జమదగ్ని	6. అత్రి
7. భరథ్వాజ యివి 4 కాలువలు.		

గోదావరి తీరం - నిర్వించిన కొన్ని సినిమాలు

1.	మూగమనసులు	1964
2.	సాక్షి	1967
3.	బుద్ధిమంతుడు	1969
4.	అందాల రాముడు	1973
5.	ముత్యాలముగ్గు	1978
6.	ఆంధ్రకేసరి	1983
7.	లేడీస్ ట్రైలర్	1986
8.	గోదావరి	2006
9.	గోపి, గోపిక, గోదావరి	2010
10.	గుండెల్లో గోదావరి	2013

యా సినిమాలలో గోదావరిపై ఎక్కువ పాటలు ఉన్నాయి.

1. సూక్తులు

సత్యసాయి పలుకులు

సత్య - ధర్మ - శాంతి - ప్రేమ - అహింస - త్యాగం యివి విజ్ఞాన - సుజ్ఞాన - ప్రజ్ఞానము అనే కాంతిని యస్తాయి.

2. గుండెజబ్బులు రావడానికి ముఖ్య కారణములు 3

1.	హర్ష	తొందరపాటు	ఆవేదన , ఆలోచన
2.	వర్ష	చింత	మనోవ్యాధి (వేదన)
3.	కర్మ	కూర	అహరంలో మార్పు

3. ఆచిత్కీ (మూలము)

1. బ్రహ్మ
సృష్టి 2. విష్ణువు
పోషణ (స్థితి) 3. ఈశ్వరుడు

పంచభూతాలు, అష్టదిక్షాలకులు, సూర్య, చంద్రులు, గ్రహమండలములు,
కాలచక్రము (గమకము) యి ముగ్గురి ఆధీనంలో ఉండును.

అది దైవము (అనంతరూపుడు, నిరాకారుడు) - పరమేశ్వరుడు.

విశ్వానికి అధిపతి - విశ్వరూపధారి, జగన్నాటకుడు - విష్ణుమూర్తి.

వేదాలకు అధిపతి - జ్ఞాన ప్రదాత - బ్రహ్మ

ఏరు ముగ్గురుని వెనుక ఉండి నడిపించే శక్తి.

అదిశక్తి (లేక) పరాదేవత (లేక) దైవ శక్తి

ప్రతీ మనిషిలో ఈశ్వరుడు ఉంటాడు. నీడలా వెనుక వెన్నుంటి నిరంతరం
ఉండే దేవత మృత్యు దేవత.

4. సాయిబాబా వారి మంచి పలుకులు

స్థార్ ఎల్ - త్వరగా బయలుదేరు

దైవ స్లోలీ - నెమ్ముదిగా ప్రయాణించు

రీచ సేఫలీ - క్షేమంగా గమ్యం చేరు.

5. వేదములలో, ధ్యానం - సూర్యనమస్కారం - ప్రాణాయామం, మనిషి
ఆరోగ్యమునక ఏర్పాటు చేసినారు.

6. శ్రీరాముడు - త్రేతాయుగం - మాయామానుష రూపం - ఏకపత్రీప్రతుడు.
రాముడు ఆచరించినట్లు మనం ఆచరించాలి.

శ్రీ కృష్ణుడు - ద్వాపరయుగం - లీలా మానుషరూపం - బహుభార్యాప్రతుడు
- కృష్ణుడు ఆచరించినట్లు మనం చేయకూడదు. చెప్పినట్లు ఆచరించాలి.

సూక్తి

7. మనలో దాగి ఉన్న కామ క్రోధ, లోభ, మోహ, మద మాతృర్వములు అనే ఆరు అరిషడ్ వర్గములను పారద్రోలిననాడు మనిషే - మహర్షి అపుతాడు.

భాగవతములో పరమ భాగవతోత్తములు

ప్రహ్లద, నారద, పరాశర, పుండరీక, వ్యాసుడు, అంబరీషుడు, శుకుడు, శానకుడు, భీష్ముడు, దాల్యుయ్యడు, రుక్మాంగదుడు, అర్జునుడు, విభీషణుడు, వశిష్టుడు, గ్రువుడు, పృథు, అక్రూరుడు, కుచేలుడు, బలి చక్రవర్తి, వృత్తాసురుడు - గోపికలు.

8. కలిమి గల లోభి కన్న ఉదార గుణం ఉన్న పేదవాడు మేలు.
పదికోట్ల సంపద ఉన్న ధనికుడి కన్న పదిరూపాయలు ఉన్నాయని తృప్తి పడే పేదవాడే అతి పెద్ద ధనికుడు.
9. ఆర్జున అనుభవం ఆనంద యోగాలు ఐహిక జీవితానికి అవసరం. కర్మజ్ఞాన, భక్తియోగాలు మోక్షానికి మార్గాలు అని గ్రహించాలి. తాబేలు తన సంతానమును స్వరం మాత్రంతోనే వృద్ధి చేయును.
10. మానవునిలోని శీలం అనగా - శీలం పోవుట అని గ్రహించాలి.
శీలం - ధర్మం - న్యాయం - సత్యం - సహనం - దైర్యం నుండి సాహసం - లక్ష్మీ (ధనం) వస్తాయి.
11. భారతీయ సంస్కృతి జీవుడి జన్మ పరంపరను చెప్పింది. అదే విధముగ జన్మ రాహిత్యమును తెలియజేసినది. జన్మ పరంపర దుఃఖ హేతువు. జన్మ రాహిత్యము ముక్తి హేతువు. మొదటి దాని కన్నా రెండో దాని కోసమే జీవుడు ఆలోచించవలెను.
12. వచ్చేవి, పోయేవి - పేదరికం, వ్యాధి, ధనం వచ్చినా వదిలిపోనివి - కీర్తి, జ్ఞానం, విద్య పోతే రానివి - కాలం, పరువు, యవ్వనం

వెంట వచ్చేవి - పుణ్యం, పాపం, నీడ

13. అహింస, ఇంద్రియ నిగ్రహం, సర్వభూతదయ, క్షమ, శాంతి, తపస్స, ధ్యానం, సత్యం ఈ ఎనిమిది పుష్టలు శ్రీ విష్ణుభగవానుడికి అత్యంత ప్రీతికరము.

ఆది శంకరాచార్యులు ‘చిత్తం’ అనే కమల పుష్టంతో పరమేశ్వరుని పూజించెను.

దిరిసెన, ఉమ్మెత్త, గిరిమల్లి, మల్లి, బూరుగ, జిల్లేడు, కొండ గోగుపూలు విష్ణు పూజకు పనికిరావు. మెట్ట తామర, పున్నాగ, మందార, కావిరేగు, కచ్చూరాలు కృష్ణ పూజకు పనికిరావు.

సంపెంగ, మాలతి, గురువింద, మొల్ల, జపాకుసుమ, దిరిసెన, బంతి, మొగలి, శివ పూజకు పనికిరావు.

14. భాగవతంలో పారిజాత పుష్టము కోసం కృష్ణుడు దేవేంద్రునితో యుద్ధం చేసెను.

భారతంలో శాగంధికా పుష్టం కోసం భీముడు, ఆంజనేయుడితో యుద్ధం చేసెను.

15. ఆరోగ్యానికి ఆదిత్యని ప్రార్థించండి.

ధనానికి అగ్నిదేముని పూజించండి.

జ్ఞానానికి పరమేశ్వరుని ఆరాధించండి.

మోక్షానికి విష్ణుమూర్తిని సేవించండి.

16. మన సంపాదనకు వారసులు (4).

అ) ధర్మము ఆ) రాజు ఇ) అగ్ని ఈ) దొంగ

17. సూర్యనమస్కారములు (108). యివి 3 భాగములుగా ఉన్నవి.

1) సౌరం -40   2) అరుణం-36   3) ఘనపాతం-32

6. ఇతరములు

విశిష్ట సంఖ్యలు

1 నుండి 18 వరకు అన్ని విశిష్ట సంఖ్యలే.

1, 24, 40, 54, 58, 108, 116, 120 యిపి ముఖ్యమైనవి.
16, 116, 1116, 10, 116.....

1 - ఒకటి ప్రారంభము	10 - దశాబ్దము
12 - పుష్టిరం	24 - గాయత్రి ముద్రలు
25 - రజతోత్సవం	40 - మండల దీక్ష
50 - స్వర్ణాత్మవం (అర్థశతాబ్ది)	60 - ఉగ్రరథశాంతి
60 - వజ్రోత్సవం (షష్ఠిపూర్తి)	70 - భీమరథశాంతి
75 - ప్లాటినం జూబ్లి	
83సం॥4 నెలలు (సహస్ర చంద్రమాసోత్సవం)	
100 - శతాబ్ది (సెంచరీ)	1000 - సహస్రాబ్ది
21 - ఏకవింశతి	24 - చతుర్మి వింశతి

విలినాటి శని దీపమునకు నివారణ

1. శనికి జపం	19 వేలు
2. శనికి అభిషేకం	శని త్రయోదశినాడు
3. శనికి దానం	"
4. శనికి తర్వాతం	"
5. శనికి పోమం	"
6. మహామృత్యుంజయమంత్రం	ఫీలైనంత ఎక్కువ జపం.

ప్రస్తుతం ఆరోగ్య నియమాలు

1. యోగాసనాలు (ధ్యానం)	2. నడక	3. సైక్కింగ్
4. పరుగు	5. జాగింగ్	6. స్విమ్మింగ్
7. శీర్షాసనాలు	8. వ్యాయామాలు	9. సూర్యాసనమస్కారములు

నోట : యివి ఉదయాన్నే చేస్తే ఆరోగ్యానికి మంచిది. ఆదవారు కొన్ని మాత్రమే చేయాలి.

సరస్వలలోని రకములు

1. కుముదాలు
2. ఉత్సవాలు
3. కల్పరాలు
4. నీలోత్పులాలు
5. రక్తోత్పులాలు

యూగములోని అంశములు

1. భూమి పూజ, గణపతి పూజ
2. హౌమగుండాల ఏర్పాటు, సమిధలు
3. అగ్నిమధనం
4. హవిస్సులు, హౌమద్రవ్యాలు
5. హౌమం
6. వేదాలపరం
7. పూర్ణాహుతి
8. అవభృధస్నానం (యజ్ఞకర్త)
9. దానధర్మాలు
10. ఆశీర్వచనం
11. పండిత సత్యార్థం
12. అన్నదానము

'ట' సంబ్ంధించిన ముఖ్యములు

1. సప్తగిరీశుడు (వెంకటేశ్వరుడు)
2. సప్తాశ్వరుడు (సూర్యనారాయణుడు)
3. సప్త బుధులు
4. సప్త సముద్రములు
5. సప్త వర్షములు (రంగులు)
6. సప్త లోకములు (ఊర్ధ్వ, అధ్యో)
7. సప్త మాతృకలు
8. సప్త స్వరములు (సంగీతం)
9. సప్త వ్యసనములు
10. సప్త పాదములు (వివాహంలో)
11. సప్త గిరులు
12. సప్త తలలు (ఆది శేషుడు)
13. సప్త నాలుకలు (అగ్నిహౌతుడు)
14. సప్త తాళములు (సంగీత పరికరాలు)
15. సప్తాశ్వములు (సూర్యని రథం)
16. సప్తధాతువులు
17. వారములు (సప్త)
18. సప్త దీవ్యపాలు
19. సప్త మోక్షపురములు
20. సప్త సాగరాలు
21. సప్తహరుతులు

పంచాంగ త్రవణ ఘలములు

పంచాంగము అనగా కాలమునకు గల 5 అవయవములు

తిథి, వారము, నక్షత్రము, యోగములు, కరణములు.

తిథి : యిది తెలుసుకొని శుభప్రదముగా జీవించగలము. మంచి తిథులలో మంచి కార్యక్రమాలు ప్రారంభించవచ్చును. శుక్ల పక్షము, కృష్ణ పక్షములలో కొన్ని తిథులు మంచివి ఉండును.

వారం : వారము తెలుసుకొని జీవించుట వలన ఆయుష్మ పెరుగును.

నక్షత్రము : నక్షత్రముల వలన కలుగు ఘలితము మానవ జీవితములో పాపములు నశించి, పుణ్య ప్రదమగును. 27 నక్షత్రములలో కొన్ని చెడు నక్షత్రములు వున్నవి. వాటి గమనము వలన జీవితకాలములో మంచి, చెడులు కలుగుచుండును.

యోగములు: 27 యోగములు తెలుసుకొనుట వలన రోగనివారణ జరిగి ఆరోగ్యం కలుగును.

కరణములు : 11 కరణములు తెలుసుకొనుట వలన కార్యసిద్ధి పొంది మంచి ఘలితములు కలుగును.

అంధలో ఎక్కువ దేవాలయాలు గల జిల్లాలు

1. తూర్పుగోదావరి
2. కృష్ణాజిల్లా
3. కర్నాతక జిల్లా

శివకేశవుల వివరాలు

1. బ్రహ్మవిల్లు - గాండిపం
2. విష్ణువు విల్లు - శార్ట్జం
3. శివని విల్లు - పినాకం
2. నారదుడు, తుంబురుడు, శుక మహర్షి హనుమంతుడు, గరుక్తృంతుడు, దేవలోకంలో సంగీత గాన ప్రియులు, సేవకులు, త్రిలోక సంచారులు.

3. కార్తీక మాసంలో స్నానం తెల్లవారు రూమున చేయాలి. సూర్యోదయానికి మండుగా మాత్రమే ఉత్తమము. మాఘ మాసంలో సూర్యోదయం అయిన తరువాత చేయాలి.
4. భక్తి టి.వి.లో కార్తీకమాసంలో జరిగే కోటి దీపోత్సవం చాలా బాగా జరుగుచున్నది. కైలాసం ఎలా ఉండునో మనకు చూచిన, నిజమైన అనుభూతి కలుగుతుంది. మేము ఒక రోజు తిలకించుట జరిగినది. మర్మపోలేని ఆనందం ఆ కైలాస ప్రాంగణం.

తిర్యక్ పుండ్రం : నుదుటి మీద అడ్డంగా 3 విభూధి (లేఖ) గంధం గీతలు -
శివార్ఘకులు, మనమందరము.

ఉర్ధ్వపుండ్రం : శ్రీ చూర్ణం లేక గంధంలో నిలువుగా 3 రేఖలు. విష్ణు అర్ఘకులు,
మనమందరము.

పంచాక్షరి : ఓం నమఃశివాయ.
దీనిలో ఓం ధమరుకం నుండి పుట్టినది కావున అది కాకుండ
5 అక్షరముల నామ జపం.

అష్టాక్షరి : ఓం నమోనారాయణాయ.
దీనిలో ఓంతో కలిపి లెక్కించవలెను.
8 అక్షరముల నామజపం.

భూమండలంలోని వర్షలు (9)

యివి సంకల్పంలో వస్తాయి. (వాసలు మాత్రం కాదు)

1. ఇలావృత వర్ష	2. రమ్యక వర్ష	3. హిరణ్యయ వర్ష
4. కురువర్ష	5. కింపురుష వర్ష	6. హరివర్ష
7. భారత వర్ష	8. కేతుమాల వర్ష	9. భద్రాశ్వవర్ష

కురుక్షేత్రంలో సైన్యం

1. అక్షోణి = 21,870 ఏనుగులు, 65,610 గుణ్ణలు
1,09,350 సైనికులు

పాండవులకు, కౌరవులకు కలిసి 18 అక్షోణిలు. (7+11) = 18.

జీవిత చక్రంలో దశలు - స్థితులు (4)

దశలు		ఆశ్రమాలు	
బాల్య	14 సం॥వరకు	బ్రహ్మచర్య	16 సం॥ వరకు
యవ్యన	40 సం॥ వరకు	గృహస్థ	48 సం॥వరకు
కౌమార	50 సం॥వరకు	వానప్రస్త	60సం॥వరకు
వార్ధక్యం	51 నుండి జీవిత చరమాంకం	సన్యాసం	61 సం॥ నుండి అంత్యకాలం

ధర్మశాస్త్ర ప్రకారం బుధులు - యోగులు పై విధంగా నిర్ణయించినారు.

భారతదేశములో శక్తిపీఠాలు వివరణ

సతీదేవి శరీర భాగములు భారతదేశములో అన్ని రాష్ట్రములలోను, పర్వతాలపైన పడినవి.

శక్తిపీఠాలు మొత్తం = 108 ముఖ్యమైనవి = 52

విశేషమైనవి = 101 అతి ముఖ్యమైనవి = 18 (అష్టాదశపీఠాలు)

ఆదిశంకరాచార్యులు మొత్తం 108ని దర్శించి, వాటి ఉగ్రరూపమును, శాంతరూపముగ మార్చి, అక్కడ శ్రీచక్రములను ఆయనే స్వయంగా ప్రతిష్ఠచేసినారు. వాటినే అష్టాదశ పీఠాలు అందురు.

నోట్: 108 శక్తిపీఠాలు, 108 దివ్య తిరుపతులను దర్శించుట చాలా కష్టసాధ్యము.

(ఆరాధన ఆధ్యాత్మిక పత్రిక)

యోగ

1. 21.6.15 ప్రపంచ యోగా దినోత్సవం మొదటిది.
2. యోగాను వేదాలలోను వివరించినారు. పురాణాలలోను దాని వివరణ ఉంది.

3. క్రీ.పూ. 2వ శతాబ్దంలో పతంజలి మహర్షి ప్రాసిన ‘యోగవాశిష్టం’ అనుగ్రంథం ప్రస్తుతం మూలాధారం.
4. యోగా అనగా ‘ర్యాన-మనన్సు’ ఒక దానితో ఒకటి అను సంధానంగా వింపబడుట అంటే మన నియంత్రణలోనికి తెచ్చుకొనుట.
5. మన శరీరమునకు ఆధారమైన ‘వెన్నుపాము’లో అంతర్గతముగా ఉన్న ‘6’ చక్రములు (మూలాధార చక్రము నుండి ఆగ్నేయ చక్రం వరకు) తలలో పైన బ్రహ్మరంధ్రం వద్ద ఉన్న సహస్రాధార చక్రం వరకు ‘కుండలీనిశక్తి’ ఉండును. దానిని యోగా అనే ప్రక్రియ ద్వారా బహిగ్రతం చేసినచో మానవుని జీవితం ‘మారేళ్ళు’ అంతకన్నా ఎక్కువగా జీవించవచ్చును. ఏ విధమైన అనారోగ్యములు ధరిచేరక జీవన క్రియలు ప్రతీరోజు నిర్విరామముగా జరుగును.
6. యోగా యొక్క మూలము వేదకాలం నుండి ఆధునిక కాలం వరకు ఉన్నది.
7. మన హిందువులు ప్రతినిత్యం చేయు సూర్య నమస్కారములలో ‘యోగ’ ఉంది.
8. ప్రాణాయామము, జపధ్యానములలో యోగా ఆష్టాంగ మార్గముగా దాగిఉంది.
9. మన మెదడులోని బ్రహ్మరంధ్రము వద్ద ప్రారంభమైన ఇడ-పింగళ-సుషుమ్మ అనే నాడులు వెన్నుపాము ద్వారా శరీరమంతా వ్యాపించి యుండును. వాటిని యోగాప్రక్రియలో నిరంతరం మన ఆధీనంలోనికి తెచ్చుకొని ప్రశాంతమైన ఆరోగ్యమును పొందవచ్చును. యోగ అందరూ చేయవచ్చును. జాతి, మత, దేశ, కుల, లింగ భేదములు లేవు. అన్ని వయస్సులవారు ఆడ, మగ, పిల్లలు, యువత, అందరూ నేర్చుకోవచ్చును. ప్రపంచములో అన్ని దేశాలవారు చేయవచ్చును.

యోగా గురువులు - సాధక గురువులు

1. పతంజలి మహర్షి
2. సిద్ధేంద్ర యోగి
3. బాబారాందేవ
4. పండిట్ రవిశంకర్
5. జగ్గివాసుదేవ
6. దలైలామా
7. వివేకానందుడు
8. అరవింగయోగి
9. వాగ్మిటాచార్యులు
10. తిరుమలై కృష్ణమాచార్య - హరయోగం - 1888-1989

11. కె.పట్టాభిజోన్ - అప్పంగయోగం- 1915-2009
12. బి.ఎస్.కె.అయ్యంగార్ - యోగాచార్య - 1918-2014
13. ఇంద్రాదేవి - యోగాలో తొలి విదేశీమహిళ - 1899-2003

తిరుమల ఆలయంలో చూడవలసిన (తెలుసుకోవలసిన) విషయాలు

1. మహాద్వారము, పడికావలిగోపురము
2. శంఖనిది, వద్దనిది,
- మహాద్వారమునకు ఇదుప్రక్కల
3. తులాదండం, ప్రతిమా మండపంలో
4. మొదటి మండపం - కృష్ణరాయమండపం
5. రెండో మండపం - రంగనాయక మండపం
6. మూడవ మండపం - అద్దాల మండపం
7. రాజుతోడరముల్లు, భార్య, తల్లి విగ్రహాలు
8. నాలో మండపం తిరుమలరాయ మండపం
9. శ్రీకృష్ణ దేవరాయలు యిద్దరు భార్యల విగ్రహాలు
10. శ్రీ తీర్థం - లోపలి ప్రాకారంలో - బంగారు బావి - విజయరామ రాయల విగ్రహాలు
11. భూతీర్థం - అద్దాల మండపం వెనుక, పూలబావి
12. కళ్యణ మండపం మొదటి ప్రాకారము దక్కిణాన
13. ధ్వజస్థంభం బంగారు పూతతో
14. బలినివేదనం
15. క్షేత్రపాలకుడు -గుండు
16. శ్రీరంగనాథుడు వెండి వాకిలి ఎదురుగా
17. సంపంగి ప్రదక్షిణ - రెండు ప్రాకారముల మద్యభాగము
18. తాళ్చుపాక అర - సంకీర్తన భండారం
19. సన్మిధి భాష్యకారులు
20. జయవిజయులు తిరుమహామణి మండపం
21. గరుడ మండపం - బంగారు వాకిలిలో
22. ఘంటామండపం - బంగారు వాకిలిలో
23. సుదర్శ చక్రత్తాళ్వర్
- మహామణి మండపం
24. శయన మండపం - ఏకాంత సేవకు
25. కులశేఖరపడి - మూలమూర్తి ముందున్న గడవ
26. సమర్పణ - శ్రీవెంకటేశ్వరు మూలమూర్తి ఆభరణాలు (స్నాన మండపంలో గది)
27. సన్మిధి గొల్ల
28. రాముల వారి మేడ
29. ఆజ్ఞాపాలక అంజనేయుడు
- 30 ఆనందనిలయం.
- 31 ధృవమూర్తి (శ్రీవెంకటేశ్వరస్వామి మూల విరాట్)
32. కౌతుక మూర్తి
33. కొలువు శ్రీనివాసమూర్తి
34. ఉగ్రశ్రీనివాసమూర్తి

35 ఉత్సవమూర్తి (మలయపుస్వామి) ప్రతీరోజు ఆర్జితసేవలకు,
 బ్రహ్మాత్మవముకు 36. చందనపు అర 37. విమాన వెంకటేశ్వరులు
 38. విష్ణుకేసులు 39. అళగియసింగర్ 40. శంకుస్థాపన స్థంభం
 41. శ్రీవారి హుండి (కొప్పెర) 42. శ్రీవారి పాదాలు 43. వైకుంఠ ప్రదక్షిణం
 44. తిరువిలాన్ కోయిల్ 45. వకుళమూత విగ్రహం 46. స్వామి వారి ప్రసాదాల
 వంటశాల. 47. ప్రసాదాల తయారీ విభాగం 48. హుండీ దగ్గర బంగారు
 లక్ష్మీ విగ్రహం 49. గరుడుడు 50. బంగారు గోపురం 51. అనంతాళ్వర్
 గునపము. 52. గుడి పొడవు = 414 అడుగులు, వెడల్పు = 263
 అడుగులు (3 ప్రాకారాలు)

హిందూ పండుగలు ప్రత్యేకతలు

1. భోగి	- భోగి మంటలు, భోగిపక్కు
2. మకర సంక్రాంతి	పెద్దల కార్యక్రమాలు, దానధర్మాలు
3. కనుమ	పశువుల పండుగ, రైతుల పండుగ
4. మహాశివరాత్రి	నదీస్నానము, శివాలయదర్శనం, ఉపవాసము, జాగరణ
5. ఉగాది	నింబకుసుమ పుడుచుల భక్తిము, పంచాంగ ప్రవణము
6. శ్రీరామనవమి	సీతారాముల కళ్విణిము, ఉత్సవాలు
7. వరలక్ష్మిప్రతం	ఆడవాళ్వందరు చేసుకునే లక్ష్మీపూజ, శుక్రవారం ముఖ్యము.
8. శ్రీ కృష్ణజన్మాష్టమి	ఉట్టికొట్టుట, సంబరాలు
9. వినాయకచవితి	పాలవెల్లి, పూజ, నవరాత్రి ఉత్సవాలు, నిమజ్జనం
10. విజయదశమి	3 రోజుల పండుగ, శమీపూజ, ఆయుధపూజ
11. దీపావళి	లక్ష్మీపూజ, దీపాలవెలుగులు, బాణసంచా కాల్పుట
12. కార్తిక పూర్ణిమ	ఉపవాసం, జ్యులాతోరణం

శతక పద్యాలు - కర్తలు (శతకము అనగా 100 పద్యాలు)

1. వేమన శతకం - నీతిశతకం (నీతులు) (1650-1750 మధ్య)
  2. సుమతీశతకం - సూక్తలు
  3. కుమారశతకము, కుమారీ శతకము - మంచినడవడిక, క్రమశిక్షణ
  4. శ్రీకృష్ణ శతకము, నరసింహ శతకము - భక్తిమార్గము
  5. శ్రీకాళహస్తిశ్వర శతకము - మూడుభక్తి
  6. దాశరథీశతకము - దాస్యము, సేవాపరాయణ
  7. భాస్కర శతకము, భర్తృహరి శతకము - జీవితలక్ష్మం, గమనం, తెలియజేయును.
- యింకను అనేక శతకములు కలవు.

ఈ సేకరణ కొఱకు ఉపయోగించిన పుస్తకములు

1. దేవి భాగవతము
2. ఉపశ్రీ భాగవతం
3. సప్తగిరి మాన పత్రికలు
4. యూత్ర గైడ్లు
5. ఆరాధన మాన పత్రికలు
6. ఆధ్యాత్మిక మాన పత్రికలు
7. తాళ పత్ర నిధి (గొల్లపూడివారి)
8. భగవద్గీత
9. పెద్ద బాలశిక్ష (గాజుల సత్యనారాయణ)
10. ఈనాడు పేపరు (అంతర్యామి కాలమ్)
11. దూరదర్శిని (SVBC భక్తి చానల్స్)

నోట్ : ఈ పుస్తకము చదివిన తరువాత దయచేసి వీలైనచో మీ సలహాలు సూచనలు, అభిప్రాయాలు యొ క్రింది ఫోన్ నెంబర్కి తెలియజేయవలసినదిగా కోరుచున్నాను.

08869-250241, 9949891181, 8985573720

- పేరు : పాక్షులూలి సూర్య ప్రసాద్
- జీవిత భాగస్వామి : సాభాగ్యవతి శ్రీమతి శేషమణి
- జన్మన్మిషలం : పితాపురం
- సోదరులు : ఇద్దరు
- సోదరీమణిలు : ఇద్దరు
- కుమారుడు : U.S.A.,
- కుమారె : భాగ్యనగరం
- ప్రవృత్తి : ఆధ్యాత్మిక గ్రంథ పరిచయితలు, తీర్థయాత్రలు
- మాతామహులు : కీర్తిశేషులు శ్రీ దేవళ్ళ వెంకటచలపతిరావు గారు,
శ్రీమతి లక్ష్మీ కాంతం గారు, పితాపురం
- కన్యాదాతలు : కీర్తిశేషులు శ్రీ గాదేపల్లి కృష్ణావధానులుగారు,
శ్రీమతి సుబ్బలక్ష్మిగారు, కాకినాడ (ఇంద్రపాలెం)